

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تعقیب شور ثانی نسبت بخر کمیسیون قوانین مالیه راجع بخصایج انتقالی	۲۷۷۹	۲۷۹۲
۲	قرائت لایحه دولت راجع بیرداخت بودجه های مملکتی در اسفند ماه ۱۳۰۶ برطبق تصویب کمیسیون بودجه و تصویب فوریت ومذاکره در اطراف آن	۲۷۹۲	۲۸۲۰

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس لیلہ پنج شنبہ ۱۰ اسفندماه ۱۳۰۶ مطابق ۸ رمضان المبارک ۱۳۴۶

جلسه ۲۱۷

(مجلس سه ساعت از شب گذشته
براست آقای پیرنیا تشکیل گردید)
(صورت مجلس لیلہ سه شنبہ ۸ اسفند
ماه را آقای نگهبان قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل
آقایان : اعتبار بیجی خان زنگنه
غائبین با اجازه جلسه قبل
آقایان : اسدی - سید کاظم بزدی - اعظمی - نظام

مافی - قوام شیرازی - مهدوی - جهانشاهی - جوانشیر
سلطان محمد خان عامری - میرزا حسن خان وثوق -
محمود رضا - حاج غلامحسین ملک - میرزا احمد خان بدر
دیر آمدگان بی اجازه جلسه قبل

آقایان؛ زوار - نوبخت - حاج شیخ بیات -

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - سلطان محمد خان عامری را
غائب بدون اجازه نوشته بودند در صورتیکه ما میدانیم
ناخوش میباشند و تصدیق دکتر را هم برای ناخوشی
خودش تقدیم داشته است

رئیس - کاغذ ایشان امشب رسیده است.

آقای آشتیانی

آشتیانی - در موضوع آقای آقا میرزا احمد خان
بدر پریشب يك شرحی خدمتتان عرض کردم که ایشان
کسالت دارند خواهش میکنم مقرر بفرمائید اصلاح شود
رئیس - آقای بروجردی

بروجردی - آقای اعتبار را غائب بدون اجازه

نوشته اند...

یک نفر از نمایندگان - با اجازه نوشته اند

بروجردی - اگر با اجازه است پس عرضی ندارم

رئیس - بلی. آقا با اجازه است. آقای حاج میرزا

مرغی.

حاج میرزا مرغی - بنده هم راجع به آقای بدر
خواستم عرض کنم که آقای آشتیانی فرمودند دیگر
عرضی ندارم

رئیس - صورت مجلس ابرادی ندارد

(گفته شد خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد ماده پنجم خالصجات

انتقالی.

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده پنجم - در خالصجات انتقالی که مالکین عوائد
آرا قبل از این تاریخ برای مشاهد مشرفه و مساجد
و دارالایتام و مریضخانه یا مدرسه و سایر امور خیریه
و عام المنفعه وقف کرده اند اضافه مالیات خالصگی
برای توسعه همان مؤسسه تخصیص و مجاناً بمؤسسه
منزبور واگذار میشود.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - در تنظیم این ماده گمان میکنم
حالا که عرض کنم آقای مخبر هم قبول کنند اولاً يك
کلمه را باید تغییر بدهند و ثانیاً اصل مقصود اینجا حاصل
نشده است. مثلاً نظر اعضاء کمیسیون این بوده است که
راجع به امور عام المنفعه و راجع به مسائل مذهبی مجلس
يك قدمی در این باب برداشته باشد و بنده عقیده ام
این بود که اینجا عوض اینکه نوشته است اضافه مالیات
خالصگی برای آن محل تخصیص خواهد شد معین کنند
اضافه مالیات خالصگی چیست؟ و مقتضی این بود اعضاء
کمیسیون این را برگردانند به مالیات املاک ارباب و زائد
بر آن هر چه شده این مصرف برسد و الا اضافه مالیات خالصگی
معنی ندارد این است که بنده اینرا پیشنهاد میکنم و امیدوارم
اعضاء محترم کمیسیون و آقای مخبر این را قبول کنند
چرا؟ برای اینکه يك قدم اساسی که شاید محدود
و معین باشد برداشته باشید بنده در شیراز که بودم مدرسه
آقا بالاخان درنا ملک دارد یکی آباده و یک رشیدی و
بقدری مالیات خالصه در آنجا زیاد است که حقیقتاً آن
مدرسه خراب شده است برای اینکه آن مات خالصه
زیاد بود و از بین رفته است اینجا باید معین کنند
که این مالیات همان مالیات املاک اربابی است و بد بر او هر
چه هست باید بمصارف آن جا ها برسد این بنده بنده
بود در این قسمت ثانیاً همه توجه بفرمایند جا نوشته
اند مؤسسه مسجد و مشاهد مشرفه در صورتیکسی اینها
را مؤسسه نمیگویند و لو اینکه معنای لغوی هم بیج باشد

ولی مطابق اصطلاحاتی که در بین ما هست اینها را نمیشود
مؤسسه گفت باید نوشته شود آن محل اینهم اصلاح عبارتی
بود که عرض کردم و پیشنهاد بهم راجع به تبدیل اضافه
مالیات خالصگی به مالیات اربابی و تخصیص اضافات آن
برای همان محل تقدیم میکنم

رئیس - آقای بامداد

بامداد - در این ماده آقای آقا سید یعقوب مخالفتی
فرمودند فقط نظرشان این بود که بیشتر برای این
مؤسسات خیریه کمک و تسهیل بشود بنده هم عقیده ام
همین است که عبارت قدری مندمج است ولی این جا
مقصود این است که معامله که با سایر املاک خالصه
میشود یعنی کسانی که به ملکیت می خواهند خالصجات را
ببرند این اضافه در مورد این مؤسسات و اگذار به خود
آنها خواهد شد و اینکه فرمودند لفظ مؤسسه باین ها
اطلاق نمیشود این دیگر از باب تقلیل است. مدرسه
مریض خانه، دارالایتام و این قبیل چیزها این ها
مؤسسات می باشند و این کلمه خیلی استعمال میشود و
برای تقلیل در عبارت است. در هر حال ممکن است
برای توضیح که تمام مالیات و معامله شدن این املاک
که مخصوص به این مؤسسات است مثل املاک اربابی بشود
آن طور که در نظر دارند پیشنهاد بفرمایند که عبارت
بهرتر و ساده تر بشود و گمان می کنم مقصودشان هم
همین باشد

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - عرض کنم اعضاء محترم کمیسیون این جا
يك نظر خیریه داشته اند نهایت مذاکرانی که
این جا می کنیم برای این است که اگر عبارت
فارسی است اصلاح شود بنده گمان می کنم مقصود
اعضاء کمیسیون این بوده است که اگر خالصجات
انتقالی يك اراضی و يك بساطینی وقف شده باشد برای
این اموری که ذکر کرده اند بایستی از جهاتی معاف باشد
از تادیه اضافاتی که تعلق میگیرد بخالصجات انتقالی. اگر

مقصود همین است بعقیده بنده عبارت ناقص است مثلاً
میگوید [در خالصجات انتقالی که مالکین عوائد آرا
قبل از این تاریخ] بنده عرض میکنم با این کلمه مالکین
يك تراجم و تنافی بعد ها پیدا خواهد شد که مقصود
کیست؟ آنکه سابق مالک بوده است یا آنکه حالا میگوید
من مالکم؟ در هر حال چون این اختلاف ممکن است
فراهم شود بنده کلمه مالکین را زائد میدانم باید نوشته
شود در خالصجات انتقالی که عوائد آرا قبل از این
تاریخ وقف کرده اند و همانطور که آقای آقا سید یعقوب
تذکر داده اند بنده هم عقیده ام این است که باید تمام
این قبیل اراضی و بساطین را ملک اربابی حساب کنیم و
اضافه اش صرف امور خیریه و بریه بشود و در اینباب
يك پیشنهادی هم تقدیم خواهم کرد

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده بعضی عرایض در این ماده
داشتم که آقایان دیگر فرمودند يك اصلاح عبارتی هم
هست که پیشنهاد کرده ام دیگر عرضی ندارم.
جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده مخالف هر قانونی هستم که با عجله
بگذرد. بگذارید آقایان مخالفین که خیلی هم محدود هستند
مذاکرات خودشان را بکنند و در اطراف کمتر پیشنهاد
میشود و قانون هم بهتر میگردد. شاید بنده يك نظری
داشته باشم و آقای مخبر هم قبول کنند. در هر حال
با این ترتیب که هنوز دو نفر ناطق صحبت نکرده اند
گفته شود مذاکرات کافی است بنده مخالفم.

رئیس - آقای دادگر

دادگر - این ماده بخصوص برای موارد خوب و کارهای
بالنسبه شایسته تهیه شده است، ما بین این بدیجی ها
و گرفتارها که هر روز برای مردم هست بگذارید بکجا
هم ارفاقی برای آنها بشود

رئیس - آقابانیکه مذاکرات را کافی می دانند قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - اکثریت است پیشنهادها قرائت میشود پیشنهاد آقای مدرس

(مضمون ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم ماده پنجم بطریق ذیل نوشته شود،
خالصجات انتقالی که مالکین قبل از این تاریخ برای مشاهد مشرفه و مساجد و دارالایتام و مریض خانه یا مدرسه و سایر امور خیریه و عام المنفعه وقف کرده اند اربابی شناخته شده اضافه مالیات خالصگی مطالبه نخواهد شد فقط مالیات اربابی مطالبه میشود

آقاسید یعقوب - صحیح است بنده پیشنهاد خودم را مسترد میدارم

رئیس - آقای مدرس

مدرس - کرچه این پیشنهاد محتاج بتوضیح نیست ولی خوب است آقای مخبر هم توجه فرمایند. در این ماده پیشنهادی يك عبارتتی دارد که از ادب و ادمیت خارج است و آن این است که نوشته عواید آزا وقف کند. عواید قابل وقف نیست باید ملک را وقف کند این يك مسئله. يك مسئله هم این است که نمی دانم آقاییان متوجه بوده اند و خواسته اند دو واقف و دو ناظر برای این کار معین کنند؟ بواسطه اینکه خود ملک را که مالک وقف کرده است حالا اینجا آمده اند و گفته اند اضافه مالیات خالصگی صرف مؤسسه میشود یعنی این اضافه علیحده در حساب می آید آن وقت امنای مالیه می گویند خوب ما اضافه مالیات را در حساب می آوریم ولی واگذار به این مؤسسه می کنیم در آن صورت باید معرکه باز کرد برای این که باید اضافه مالیات خالصگی به حساب بیاید منتهی می گویند ما واگذار به مؤسسه می کنیم عقیده

مصرف برسد لازم است در اینجا تصریح شود که در آتیه اشتباه نشود البته بدون تصویب مجلس یکی از عوائد دولتی را کسی بخودی خود نمیتواند ببرد بمصرف برساند رئیس مالیه هم میتواند بگوید چون این را برای مصرف مخصوصی تخصیص نداده اند من باید بگیرم پس بهتر این است آقا هم موافقت فرمایند برای رفع اشتباه این جمله اخیر بماند

رئیس - رأی گرفته میشود

بهبهانی - پیشنهاد بنده هم خوانده شود آهم در همین زمینه است

رئیس - قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میباید ماده ۵ بنحو ذیل اصلاح شود:

ماده ۵ - درخالصجات انتقالی که مالکین قبل از این تاریخ برای مشاهد مشرفه و مساجد و دارالایتام و مریضخانه یا مدرسه و سایر امور خیریه و عام المنفعه وقف یا عوائد آزابیکی از امور خیریه تخصیص داده اند اربابی شناخته و فقط مالیات اربابی اخذ میشود

رئیس - آقای بهبهانی

بهبهانی - توضیح در این باب را آقای مدرس کامل دادند بطوریکه بنده پیشنهاد کرده ام جامع نظریه آقای مدرس و آقای مخبر است فقط ما به الاختلاف این است که آقای مخبر تصور میکنند اینجا باید تصریح شود که این جزء وقف یا مصارف خیریه خواهد شد در صورتیکه تصور میکنم این تصریح لازم نباشد همینقدر که این ملک برای این کار با آن عوائد برای این کار اختصاص داده شده است هر چه از آن عاید بشود غیر از مالیات باید صرف او بشود و قهراً هم میشود مثل این است که يك ملکی مالیاتی داشته باشد و آن مالیات را تخفیف داده باشند وقتیکه تخفیف دادند دیگر آن مالیات متعلق به دیگری نمیشود و گمان میکنم دیگر محتاج بتصریح نباشد حالا بسته بنظر آقاییان است.

مدرس - بنده هم پیشنهاد آقا را قبول میکنم مخبر - يك قسمت از فرمایشات آقا را هم بنده قبول میکنم ولی اینکه میفرمایند معلوم است این عایدات برای همین مصرف است از کجا معلوم است؟ يك مبلغ معینی را برای اینکار تخصیص میدهند يك مبلغ اضافی هم هست این را به چه سند میشود گفت تخصیص میدهند برای توسعه این مؤسسه. عرض کردم این يك عایدی مملکتی است و مجلس باید بموجب يك قانون تخصیص بدهد برای يك مصرفی و اگر قید نشود هر کس میتواند دخالت کند حالا دیگر آقاییان مختارند.

رئیس - رأی میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد

آقای بهبهانی آقابانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند (اغلب برخاستند)

رئیس - قابل توجه شد. پیشنهاد آقای رفیع هم

خوانده شود

حاج آقا رضا رفیع - خیر برود بکمسیون

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر طاهری

(بشرح آتی خوانده شد)

پیشنهاد میکنم در ماده پنجم سطر اول عبارت عوائد

آزا - حذف شود

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - این پیشنهاد را آقای مخبر قبول فرمودند

بطوریکه آقای مدرس هم فرمودند وقف بر ملک تعلق

میگیرد نه به عوائد به اینجهت بنده پیشنهاد کردم عوائد

آزا حذف شود آقای مخبر هم این قسمت را قبول فرمود

مخبر این اصلاح را بنده قبول کردم. حالا که بنا

است این ماده بر گردد به کمسیون باقی پیشنهادات را

هم بکمسیون ارجاع فرمائید

روحی - بنده تقاضا میکنم پیشنهاد بنده قرائت شود

(بشرح ذیل خوانده شد)

تبصره ذیل را بماده پنجم پیشنهاد میکنم:

تبصره - اداره صحیه کل مملکتی و اداره اوقاف هر يك بسم خود مكلف اند كه نسبت بخرج این عوائد نظارت نمایند

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم بنده با این ارفاقی که دارد نسبت به يك قسمت از مالکین خالصه می شود و اصولاً با این لایحه مخالفم ولی این ماده پنجم ارزش دارد که ما تمام این لایحه را می بدهیم زباد این ماده کمکی است به مؤسسات خیریه از قبیل مدارس قدیمه و مساجد و مریض خانه و خیلی از مؤسسات دیگر که پس از وضع عوارض دیوانی زائد آزا علی ما قرر الواقف بمصرف رسانند؛ اینکه ما داریم اینجا تخصیص می دهیم مربوط به واقف نیست يك قسمت از عوائد مملکتی را ما داریم اختصاص می دهیم برای توسعه امور خیریه پس باید ماحق نظارت داشته باشیم مثلاً فرض بفرمائید يك متولی که سابقه نداشته است و شاید مطلع هم نبوده است همه ساله يك جزء جمععی را بدوالت و وزارت مالیه می پرداخته است امسال هم تصور می کنند باید بدهد و متذکر نیست که این را دولت یا مجلس شورای ملی تخفیف داده است وزارت مالیه هم ممکن است این پول را بگیرد آخر سال جزء صرفه جوئی و در يك جا جمع میشود ولی وقتیکه صحیه نظارت داشته باشد اینطور نمیشود و چون همان طور که عرض کردم این پول مربوط به واقف نیست و از عوائد مملکت است که اختصاص به این کار پیدا میکند نمی دارم آقای مخبر هم قبول کنند که محتاج به رای و ارجاع بکمیسیون نباشد

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - عرض کنم ما موقعیکه این ماده را تهیه می کردیم نظرمان این نبود که اداره اوقاف و صحیه در این جا مداخله کنند زیرا در نتیجه اداره اوقاف يك تکالیف قانونی در موقوفات دارد و به تکالیف

و نظارت قانون خودش عمل میکند. مجلس شورای ملی وقتی عوائد املاك خالصه را تخصیص به يك مؤسسه می دهد آن اشخاصی که متصدی هستند صلاحیت اینرا دارند که آن عوائد را به مصرف رسانند اداره صحیه و اوقاف را ما نمی خواهیم این جا مداخله بدهیم و نظر ما این نیست. بعلاوه وقتی که يك کسی آمده و از روی يك حسن نظری ملك خودش را وقف کرده است دولت و مجلس شورای ملی هم باید يك اندازه كمك کند که نظر واقف تأمین شود

رئیس - رأی میگیریم آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(معهده دي برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای فیروز آبادی .

(اینطور خوانده شد)

بنده در ماده پنجم پیشنهاد میکنم که لفظ عواید حذف شود و نوشته شود در خالصجات انتقالی که مالکین آزا قبل از تا آخر ماده

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - نظر بنده تأمین شد مسترد میکنم مخبر - عرض کردم ماده را باید پیشنهادات به کمیسیون ارجاع فرمائید

رئیس - ارجاع میشود بکمیسیون ماده ششم

(باین نحو خوانده شد)

ماده ۶ - صاحبان خالصجات انتقالی میتوانند در عوض وجهیکه از بابت قیمت مالیات خالصگی باید بپردازد اسناد و مدارك بر قرارى مستمرى دیوانی که بتصویب مجلس رسیده باشد واگذار نمایند و وزارت مالیه مکلف است که آن مستمری را چهار برابر نرخ پرداختی سنه ۱۳۰۶ در عوض قیمت مالیات خالصگی قبول نموده و از دفتر وظائف محو کند هر گاه مستمری واگذار شده

مربوط باشخاص دیگران غیر از خریداران مالیات خالصگی باشد خریدار باید سندوا گذاري و انتقال قطعی صاحب مستمری را بوزارت مالیه تسلیم نماید که در آتی به ایراد و اعتراض باقی نماند

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - نظر بنده در این ماده اینست که يك چیز مرده را کمیسیون زنده کرده است اولاً مستمری گمان نمیکنم حالا حالا از وزارت مالیه فرار کنند بهتر ترتیب که باشد در وزارت مالیه خواهد ماند گرچه با يك ترتیب ها و با يك فرمانها يك حکمهایی بعضی مستمری ها را از بین میبرند ولی فوراً باز يك چیز دیگری سر جایش را میگیرد ما هر چه از مستمریها کم کردیم سه مقابل شهریه در مقابلش بر قرار شد شهریه را کم می کنیم وظیفه میآید. این يك بلای مبری است در مملکت ما که خدا کند از بین برود حالا با اینکه دولت می خواهد با يك ترتیبی مستمری را از بین ببرد کمیسیون در اینجا محکم و معتبرش کرده است و در واقع مثل اسکناسهای رایج قرار داده است که دولت بیاید آزا چهار برابر قرار بدهد و در مقابل ملك خالصه باو بدهد بنده عقیده ام اینست (چنانچه در خالصجات غیر انتقالی هم همین عقیده را داشتم) که پولهای آن گرفته شده و سرمایه بانک بشود چنانچه يك قانونی هم گذراندم حالا پس فردا بقدری فرمان کهنه در وزارت مالیه ریخته میشود که وزیر مالیه از زیر فرمان نمیتواند بیرون بیاید. بنده اساساً با این ماده مخالفم چرا؟ برای اینکه آن صد هزار تومان که مال خالصجات انتقالی است و آن صد و بیست هزار خروار جنس بکلی در تحت این ماده از بین خواهد رفت

رئیس - آقای نامداد

نامداد - از قضا بنده با این ماده کاملاً موافقم.

عرض شود شهریه و مستمری خوب یا بد، مشروع یا نا مشروع الان دولت يك مبلغی را که در بودجه خرجش آورده و مکلف است و همه ماهه میپردازد

قریب هشتصد هزار تومان تنها پول از این بابت میدهد و این يك قلم هنگفتی است که در بودجه است و بهر وسیله بشود از این مبلغ کاست البته بر قلم عوائد بودجه اضافه خواهد شد و خود این يك دخلی است. هیچ تفاوت نمیکند اگر بخواهند قطع کنند آن مطلب دیگری است ولی اگر بخواهند بدهند يك خرجی است همه هم میگیرند اسناد خرج و برواتشان را صادر میکنند و از اداره مستمریات و وظایف که يك اداره بزرگی است حواله می گیرند و می گیرند چه ضرر دارد که صاحبان خالصجات انتقالی بیایند همین قبوض و همین مستمریات را بیای دولت از بابت اضافه منال خالصگی حساب کنند؟ اینکه می فرمایند (فرمان یوسیده و حکم کهنه) آن يك مبحث دیگری است. مقصود از این ماده چنانکه تصریح هم کرده است در اینجا پرداختی سنه ۱۳۰۶ و آن چیز هائی است که مجلس تصویب کرده و قبول کرده و حالا دیگر نمیشود بکفرمان را بیاورند و بقبولانند. البته وزارت مالیه قبول نمیکند آنها را که مجلس قبول کرده و جزء بودجه تصویب نموده حالا هم همانها را تصویب میکند علاوه بر این بنده عقیده ام این است که دیون مسامه را هم اگر خواستند حساب کنند از بابت اضافه منال خالصگی دولت قبول کند. دیون مسامه یعنی دیونی که مجلس شورای ملی تصویب کرده باشد نه اینکه تو در تو کنند زیرا هیچ عیبی ندارد که دولت از زیر بار این همه دیون حتی مستمری در برود و اینقدر آلودگی و زحمت مابین دولت و ملت فراهم نشود این است که بنده با این ماده خیلی موافقم و تصور میکنم آقای آقا سید یعقوب هم اگر دقتی به عرایض بنده نفرمایند موافقت کنند

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهاد آقای روحی

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد می کنیم که ماده ششم بکلی حذف شود

رئیس -- آقای روحی

عرض - کنم موضوع مستمری بطوریکه خود اعضاء محترم کمیسیون مسبقاً امروز در این مملکت دیگر موضوع ندارد غالب اشخاص مشاغل دولتی دارند و وقتی هم که مستخدم دولت شدند دیگر حق ندارند مستمری بگیرند و این يك قرارى است كه داده شده و در وزارت مالیه هم همینطور معمول است و آنهایی هم كه حق مستمری گرفتن دارند مستمریشان را تومانی چهار تومان چرا بخزنند بنده فقط يك طور میتوانم موافقت کنم كه قيد شود اشخاصی كه مشاغل دولتی دارند از این قانون مستثنی هستند و الا اگر فرضاً بروند به اشخاص كه پنجاه تومان مستمری دارند بگویند بیائید فلان خالصه دولتی را با این ترتیب بدویست تومان بخريد نمیشود بنده مخالف هستم و عقیده ام این است كه این موضوع تصریح شود كه آنهایی كه مشاغل دولتی دارند مستثنی هستند نه اینکه املاك خالصه را در مقابل يك مستمریات بی موضوعی به اشخاص بدهند .

مخبر - آقایان خوب است يك نسخه از این راپورت کمیسیون را بگیرند و قبلاً مطالعه فرمایند ، آقای روحی اگر این ماده را خوانده بودند هیچ این ایراد را نمی کردند اینکه اینجا نوشته است ؟ مستمری دیوانی كه بتصویب مجلس رسیده باشد یعنی چه ؟ و پرداختی سنه ۱۳۰۶ یعنی چه ؟ آیا قوانین بودجه این دوسه دوره را هیچ ملاحظه نفرموده اید ؟ مستمریاتی را كه اصلاً قطع کرده و حذف کرده اند دیگر وجود خارجی ندارد مستخدمین ادارات كه حقوق میگیرند دیگر مستمری ندارند ! پس آنچه كه اینجا نوشته شده است فقط مربوط به اشخاصی است كه مستمری دارند و الان هم از قرار تومانی دو ریال با تومانی پنجقران دیگر مستمری می دارند و بموجب این ماده فرامین كهنه و لاطائل را کسی نمی تواند جمع كند با مستمری های مقطوعی را کسی نمیتواند بیاورد عوض طلب دولت بدهد . تصدیق

مبفرمائید این وجهی كه عوض فروش خالصجات انتقالی بدست می آید يك وجه معتناهی است ولی متدرجاً بدست می آید و در نتیجه يك مبلغی از مخارج سالیانه دولت كسر میشود و بهترین محلی كه برای فروش خالصه جات میشود در نظر گرفت همین است كه هم از حیث مخارج اداری و هم از حیث خالصی مردم از دوندگی مفید است . اینجا هم كه نوشته شده است چهار برابر پرداختی ۱۳۰۶ برای این است كه يك عده تومانی دو ریال بگیرند . به آنها تومانی يك تومان داده میشود . يك عده تومانی پنجقران می گیرند كه به آنها تومان دو تومان داده میشود آنهایی هم كه تومانی يك تومان میگیرند به آنها تومانی چهار تومان داده میشود و در حقیقت حقوق چهار سال آنها را دولت از این بابت قبول میکند . در هر حال مقصود مجلس از گذراندن این لایحه ارفاق بوده است و این هم يك ارفاق و رفاهیتی است نسبت به آن اشخاصی كه برای چند شاهی مستمری همه ساله باید دوندگی كنند و تصور میکنم این بهترین رفاهیتی است برای آن اشخاصی كه اضافه مالیات خالصگی را میخواهند خریداری نمایند و این يك راه بسیار سهل مفیدی است كه کمیسیون نظر آورده است

رئیس -- پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو

(باین نهج خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم تبصره ذیل بآخر ماده شش مزید شود:

تبصره - وزارت مالیه مكلف است هر مبلغی كه از بابت فروش اضافه مالیات خالصگی دریافت میدارد در محل معتبری ذخیره نموده بنرخ مقرر در ماده ۶ برای خرید مستمریات اختصاص دهد

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - بهر صورت جای تردید نیست كه

يك قسمت از مستمریات بهمان شرحی است كه آقای مخبر توضیح دادند و حالا هم می گیرند و نظر به اینکه این جا تصمیم گرفته شده است مالیات خالصجات انتقالی تبدیل شود بنرخ مالیات املاك اربابی باید كاری كرد كه عایدات دولت كه از این راه كم میشود از طرف دیگر خرج دولت هم كم شود . بنده هم راهی بهتر از این ندیدم كه از محل فروش اضافه مالیات خالصجات انتقالی آنچه بدست می آید در يك جای معتبر مخصوصی ذخیره بكنند و اختصاص بدهند برای خرید مستمریات بشرحی كه آقای مخبر اینجا توضیح دادند و این خودش يك كمك فوق العاده میشود نسبت به بودجه مملكت و در سال مبلغی از خرج مملكت كسر میشود حالا بان قسمتی كه آقای روحی فرمودند البته بنده هم شخصاً این نظر را ندارم كه کسانیكه حقوق هم دارند نسبت با آنها هم اینكار بشود و همانطور كه در ماده تصریح شده است نسبت بكسانی كه مقررأ مستمری در یافت میدارند باید این معامله بشود .

مخبر - مقرر بفرمائید این پیشنهاد را بكمربنده دیگر بخوانند:

(مجدداً بشرح سابق خوانده شد)

مخبر - این تبصره دو قسمت دارد . قسمت اول تخصیص داده شده است برای کسانیكه مالیات میدهند در قسمت دوم وزارت مالیه را مكلف میکند كه این كار را بکند . عیبی ندارد بنده قبول میکنم شیروانی - بنده مخالفم با این قسمت كه آقای مخبر قبول کردند

رئیس - مخبر قبول کردند . جزو ماده میشود آقای محمد ولی میرزا

محمد ولی میرزا - این تبصره میگوید وجهی كه از فروش اضافه مالیات خالصگی پیدا میشود ذخیره شود برای خرید مستمریات . در صورتیکه ما همچو قانونی نداریم كه اشخاصی كه صاحبان مستمری هستند مكلف باشند

كه در يك موقع معین و محدودی مستمریات خودشان را بنرخی كه دولت معین میکند . اگر همچو قانونی باشد ممكن است اینمسئله مؤثر واقع شود ولی در صورتی كه چنین قانونی وجود ندارد این تبصره تاثیر ندارد

رئیس -- در موقع رای تكلیفش معلوم میشود . ممكن است پیشنهاد تجزیه كنید ؟ پیشنهاد آقای مدرس (بشرح آتی خوانده شد)

پیشنهاد میکنم بعد از لفظ مستمری نوشته شود و شهریه الي آخر .

رئیس -- آقای مدرس

مدرس - كان می كنم این قانون علاوه بر اینکه نافع است این ماده كه ضمیمه به آن بشود انفع خواهد شد یعنی منفعت از سه طرف پیدا میشود اصولاً مقصود ما از فروش خالصجات این بود كه این املاك اربابی بشود پولش هم يك نفعی باشد برای دولت و اگر نخواهد به يك مصرفی بزند مثل بانک و اینها بزند . در این ماده نوشته شده است در مقابل پولش مستمری بدهد . یعنی مستمری هائی را كه مجلس تصویب کرده است . شهریه هائی را هم كه مجلس تصویب کرده است صاحبانش تا زنده اند خواهند گرفت (هر چند هم شما بگوئید بیجا می برند و بیجا می گیرند خواهند گرفت) حالا يك کسی كه تا عمر دارد يك پولی می گیرد مثلاً هزار تومان یا پانصد تومان شهریه دارد . بعقیده بنده این را چهار ساله اش را حساب كنند و در عوض باو خالصه بدهند چه مستمری باشد چه شهریه كر چه كمان نمی كنم شهریه دار این كار را بکند و لكن خیلی موارد هست كه ممكن است این كار را بکند بان جهت بنده عقیده ام این است كه هم شهریه و هم مستمری در مقابل قبول شود كه هم صلاح دولت و هم صلاح اشخاص است این است كه بنده پیشنهاد كردم لفظ شهریه هم اضافه شود شهریه كه بتصویب مجلس رسیده باشد

رئیس -- آقای حاج میرزا مرتضی

حاج میرزا مرتضی - فرمایش آقای مدرس خیلی خوب است ولی چیزی که هست بین شهریه و مستمری خیلی فرق است مستمری را تومانی چهار تومان ممکن است صاحبان مستمری حاضر باشند که بفروشند ولی کسیکه فرضاً ماهی سی تومان شهریه میگیرد این نمی آید به تومانی چهار تومان بفروشد این پیشنهاد آقای مدرس خیلی خوب است ولی بطوریکه مستمری را می فروشند شهریه را هم بفروشند گمان نمیکنم هیچکس حاضر بشود مگر اینکه نرخ دیگری برای آن معین کنند

رئیس - رای میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای مدرس آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای دهستانی (مضمون آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم ماده ششم بقرار ذیل نوشته شود ماده ۶ - دولت مکلف است کلیه وجوه حاصله از خالصات تقالی را در مطابقت با قانون دریافت خواهد داشت بری تأسیس کارخانه قندسازی اختصاص دهد

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - عرض کنم که بنده می بینم این ماده شش بطوریکه در کمیسیون تنظیم شده هیچ عملی نخواهد بود و بطوریکه اغلب آقایان فرمودند کسی نمی آید آن پولی را که در خانه نشسته و ماه بماه یا سال به سال بدون زحمت میگیرد آنرا چهار برابر بگیرد و برود خالصه بگیرد قطعاً هیچکس این کار را نمیکند و این عملی نخواهد شد ماه به ماه سی تومان پول گرفتن هیچکس حاضر نمیشود صد و بیست تومان بگیرد و در عوضش بیاید ملک بخرد که اسباب زحمت او بشود. بنده عقیده ام این است که این پول را بمصرف يك کارخانه برسانند و آقایان تصدیق فرمایند مادامیکه ما در این مملکت کارخانه نداشته باشیم بودجه در این

مملکت نمیتوانیم ترتیب بدهیم و آقایان تصدیق فرمایند که این بیست و پنج میلیون بودجه فقط و فقط از زارع و مالک و کاسب گرفته میشود و آقایان بایستی تصدیق فرمایند که این پول بمصرف کارخانجات برسد که ملت و دولت از آن استفاده کنند.

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - عرض کنم نظر آقای دهستان که پیشنهاد کردند خود دولت در این خیال هست که از صرفه جوئیهای که در بودجه ۳۰۶ شده است کارخانه قندسازی وارد کنند و این نظر برای دولت هست ولی اینجا ما مقصودمان این بوده است اگر از عایدات دولت يك مقداری بواسطه فروش خالصات انتقالی کسر میشود از مخارجش هم همان اندازه کسر شود یعنی اگر يك اشخاصی بخواهند مستمری و شهریه - هاشان را بفروشند دولت قبول کند مقصود این بود که از حیث خرج هم يك مراعات و صرفه جوئی شده باشد. تأسیس کارخانه قند سازی مربوط به این جا نیست.

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای دهستانی قابل توجه میدانند قیام فرمایند (معدودی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای عباس میرزا (بشرح ذیل خوانده شد)

اصلاح ماده ششم را به ترتیب ذیل پیشنهاد میکنم پس از مستمری دیوانی «شخصی» نوشته شود و از هرگاه ببعده حذف شود

رئیس - آقای عباس میرزا

عباس میرزا - این مسئله مستمری خودش يك قضیه علیحده است که مربوط به خالصات انتقالی نیست و تصور می کنم این قضایا را بهم مخلوط کردن اسباب تعویق قانون میشود. راجع بمستمریات دولت مدتی است در این

فکر بوده است و باید يك طرحی راجع بان موضوع پیشنهاد کنند. بنده فقط يك اصلاحی کردم البته اگر شخصی مستمری داشت و خواست بدولت بفروشد دولت قبول کند ولی اینکه نوشته اند مال دیگرانرا هم بخرد ممکن است اشکالاتی تولید کند که هم اسباب زحمت مردم فراهم شود و هم آنطوریکه باید صرفه دولت منظور شود به اینجهت بنده این پیشنهاد را کردم

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی

حاج میرزا مرتضی - این مسئله مستمریات بهترین موادی است که در این لایحه ذکر شده است از طرفی صاحبان مستمریات يك پولی برای خرید خالصات حاضر دارند به این طریق و محتاج به دویدن اینطرف و آن طرف برای تهیه پول نیستند از طرفی هم گریبان دولت که در دست آنهاست و همه ساله بطوریکه در مالیه می بینید بدولت فشار می آورند از دست آنها خلاص میشود و اینکه فرمودید شخصی باشد فرق نمیکند. چه بنده مستمری شخصی داشته باشم چه از شما بخردم و بدولت بفروشم. مستمریان که بتصویب رسیده باشد و مطابق آنچه که در ۳۰۶ برد خذ شده است دولت آنرا میخرد حالا چه مال شخص من باشد چه من از سرکار خریده باشم. به اینجهت بنده نفهمیدم که آقای چه در نظر گرفتند که فرمودند مستمری شخصی باشد و نتواند از دیگری آن را بخرد

شیروانی - مجدداً قرائت شود (بشرح سابق خوانده شد)

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(معدودی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای کازرونی (بشرح ذیل خوانده شد)

تبصره ذیل را به ماده شش پیشنهاد میکنم:

تبصره - اگر از مبلغ مستمری بواسطه حقوقی که بعنوان دیگر از خزانه دولت به دارند مستمری داده می شود کسر شود همان مبلغ بقی پذیرفته خواهد شد.

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - کسانی که مستمری دارند گمان میکنم آقای محبر هم در ضمن بیادشان توضیح دادند. اگر چنانچه مستخدم دولت باشند یا بعنوان دیگر حقوق بگیرند از آن مستمری کسر میشود. مثلاً اگر دوست تومان مستمری داشته باشد و صد تومان حقوق بگیرد صد تومان بیشتر باو داده نخواهد شد و اگر چنانچه بهمین حالی که عبارت هست باقی بماند (اگر چه مقصودشان هم همین بوده است ولی اگر ماده بحال اجمال باقی بماند) ممکن است سوء استفاده بشود و بنده برای اینکه رفع این اتهام بشود این تبصره را پیشنهاد کردم

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - عرض کنم. بنده تعجب میکنم از آقای کازرونی که چطور این تبصره را پیشنهاد کردند در صورتی که در ماده کاملاً تصریح شده است و بعلاوه دولت از دفتر وظائف اساساً مستمریات آنها را اخراج کرده و در دفتر وظائف دیگر آنها هیچ اسمشان نیست و شهریه نمیکیرند

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند. (چند نفری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای نقة الاسلامی (این طور خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده ۶ حذف شود.

رئیس - آقای نقة الاسلامی

نقة الاسلامی - توضیحی ندارم.

رئیس - آقای حقنویس

حقنویس - مستمری و حقوق يك حق ثابت شناخته نمیشود بلکه آن حق موقوف است به اینکه مجلس شورای ملی جزو بودجه مملکتی آنرا تصویب کند و ممکن است يك قانون بودجه يك قسمتی از مستمریات و حقوقات را در این سنه یا سنه بعد تصویب نکنند آنوقت این مستمری که حالا چهار برابر محسوب میشود وقتی که تصویب نشد موضوعی دیگر نخواهد داشت بنا بر این يك چیزی که هنوز مسلم نیست که این چهار برابری که محسوب میشود موضوع حقیقی است چطور در مقابل قیمت ملك ادا میشود؟ لهذا بنده پیشنهاد کردم حذف شود.

رئیس - پیشنهاد آقای بروجردی .

(مضمون آنی خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم در ماده ۶ عبارت چهار برابر نرخ پرداختی حذف و نوشته شود دو برابر اصل مستمری.

رئیس - آقای بروجردی

بروجردی - بنده چون ملتفت شدم که مجلس شورای ملی علاقه مند است که حقوقات و مستمریات که هست بدولت واگذار شود و معین است که اجباری نیست که هر کسی که مستمری دارد در مقابل قیمت ملك بدهد. پس يك کسی که يك عایدی مسلمی دارد نمی آید از آن صرف نظر کند و در مقابل چهار برابر قیمت یعنی نومان يك نومان بدولت واگذار کند به این جهت بنده پیشنهاد کردم که چهار برابر حذف شود و پیشنهاد کردم که دو برابر اصل مستمری را که نومان دو نومان است قبول کنند

رئیس - آقای عدل

عدل - از پیشنهاد آقای چو استنباط میشود که مقصود ایشان این است که نومان پنجقران داده شود یعنی عبارت این بود که دو برابر بدهند و حالا که نومان دو ریال داده می شود نومان پنج قران حساب کنند ولی

معلوم شد که مقصود ایشان این بوده است که نومان دو ریال را نومان پنجقران بخرند مقصود این بوده است که نومان دو نومان قبول شود در صورتیکه دولت خودش ملك را نومان پنجنومان بفروشد چطور میتواند مستمریات را نومان هشت نومان قبول کند؟ و این يك معامله است که اسباب ضرر است و هیچوقت این را کسی نمیتواند قبول کند که يك چیزی را که دولت خودش پنجنومان میفروشد آنوقت برود نومان هشت نومان بخرد و همان چهار مقابل تصور میکنم کافی باشد

بروجردی - عرض من را معلوم میشود ملتفت نشدند دو مقابل اصل مقصود بود .

رئیس - رای گرفته میشود به پیشنهاد آقای بروجردی آقایانیکه موافقت قیام فرمایند .

(معدودی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای شیروانی

(مضمون ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میشود کله چهار برابر حذف شود

رئیس - آقای شیروانی

شیروانی - عرض کنم تاریخ خالصجات انتقالی خلاصه اش این است در ضمن توضیح پیشنهاد بنده باید مختصراً عرض کنم . در دوره ناصری يك املاکی متعلق به دولت بوده است و اینها را واگذار بیک اشخاصی کرده اند در مقابل عوایدش و عایدات آن را هم که جنس بود آمدند تسعیر کردند بخرواری یکتومان ' پنجقران ' پانزده قران و همان خرواری يك نومان ' پنجقران ' پانزده قران را هم مستمری کردند و فرمان مستمری در مقابلش صادر کردند ، خلاصه اینکه خالصجات مملکت مفت بیک اشخاص واگذار شده . حالا که میخواهیم برای يك نواخت کردن وضعیات مملکت ، برای یکنواخت کردن مالکیت ، برای یکنواخت کردن مالیات از مرور زمان استفاده کنیم و يك وضعیت خوبی در مملکت ایجاد کنیم يك

چیزهایی بدم این قانون بسته میشود که بالاخره میترسم خودش هم از بین برود . بنده نمی آیم اینجا تصدیق کنم که چهار سال دیگر در مملکت يك کسی حق دارد مستمری بگیرد ، بنده تصدیق نمیکنم که تا چهار سال دیگر این مستمری داده شود برای اینکه امسال را بزور از بنده رای میگیرند ولی من نمیتوانم رای سال دیگر و دو سال بعد آنرا هم بدم شاید يك نفر دیگری که در سال دیگر وکیل است بخواهد این رای را بدهد شاید او بخواهد این اعتبار را ببرد که اصلاً مستمری را حذف کند . ماهر روز میخواهیم مستمری را حذف کنیم ولی با اینحال میخواهیم باز بازار مستمری خوری را راه بیندازیم؟ و بنده کاملاً با این ماده مخالفم و این پیشنهاد را کردم و با يك برابری که حق من است رای بدم موافقت میکنم و الا بنده هم با آقایانیکه حذف اینها را پیشنهاد کرده اند موافقم

مخبر - عرض کنم ، حاله با مستمری بهر ترتیب که هست در هر حال مجلس شورای ملی و حکومت قانونی تصویب کرده است و امروز برای ما قانون است و يك وقت هم اگر حذف کرد البته آنها قانون است و مطمئن باشید که بنده نه شهریه دارم نه خالصه انتقالی که بخواهم دفاع کنم . عرض کنم کسانی که امروز مستمری میگیرند اشخاصی هستند که باید از آنها دستگیری کنیم و خالصجات انتقالی ندارند و اعضاء اداری را گفتند که مستمری میگیرند آنها که دیگر مستمری ندارند و وقتی که در ادارات مشغول کار هستند دیگر مستمری نمیگیرند و مستمری بگیر آن کسانی هستند که الان به نان شب هم محتاجند و برای نومان دوریال هر روزه در ادارات میروند و می آیند ، در مملکت کار نیست ، مردم کار ندارند البته مصادر امور باید از مردم نگاهداری کنند اهالی مملکت را نمیشود گفت بمرند و باید نگاهداری کرد . . . . .

شیروانی - این نگاهداری نیست

مخبر - شما باید سعی کنید که وسائل راحتی مردم را فراهم کنید . يك خرجی را که مجلس تصویب کرده است برای اشخاص تا وقتی که مجلس تصویب نکرده است که داده نشود بایدداد و این چهار برابری که این جا ذکر شده است تازه مساوی اصل خود مستمری است که برای آنها برقرار شده است حقوق آنها را يك ربع کرده ایم و حالا میگوئیم که چهار برابر یعنی مساوی همان مقداری که برای آنها معین شده است در مقابل قیمت خالصجات انتقالی قبول کنند و گمان میکنم زیاد نیست .

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند .

(عده کمی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای شریعت زاده

(مضمون آنی خوانده شد)

تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم :

تبصره - کلیه مبالغی که از مستمریات در عوض قیمت مالیات املاک خالصه انتقالی قبول خواهد شد باید بر بودجه سالیانه معارف و صحیه مملکتی افزوده شود

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده پیشنهاد کردم مطابق تصویب که خواهد شد مالکین خالصجات انتقالی حق دارند که اسناد مستمریاتشان را در مقابل قیمت خالصجات انتقالی تقدیم کنند و وقتی این اسناد قبول شد مبالغی که از مستمریات در عوض قیمت اضافه مالیات املاک خالصه انتقالی تحصیل شود آن مبلغ بامناصفه بر بودجه معارف و صحیه مملکتی اضافه شود . علت اصلی که بنده را وادار کرده است که این پیشنهاد را تقدیم بکنم بیشتر توجه مجلس شورای ملی است باین دو موضوع و بخصوص اهمیت تأثیر این دو موضوع است در آتیه مملکت که بالاخره اگر زمینه ترقی در يك مملکتی هست در نتیجه رعایت باین دو موضوع است و بعد از این توضیح تصور می کنم آقای مخبر هم

تصدیق کنند که اگر يك همچو وجهی صرف يك عملیكه خودشان و همه مجلس تأثیر مهم آنرا در مملکت تصدیق میکنند بشود خیلی بموقع است

رئیس -- آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس -- قابل توجه نشد. رأی گرفته میشود بماده ۶ با تجزیه، اول به اصل ماده رأی می گیریم بعد به تبصره.

شیروانی -- ماده را هم بنده تجزیه میکنم

رئیس -- پیشنهاد جدیدی رسیده است

(شرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای فیروز آبادی

بنده پیشنهاد میکنم که در آخر ماده اضافه شود: و همچنین میتوانند در عوض قیمت مالیات خالصگی غیر مستمری را که از دیون مسلم دولت شمرده میشود و به تصویب مجلس شورای ملی رسیده باشد رد نماید و دولت قبول نماید.

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی -- بنده امیدوارم که انشاء الله يك وقت کار برای مردم پیدا شود. و تمام مستمریات موقوف شود، شهریه و مستمریات هر چه هست ولی حالا چون کار نیست نمیشود گفت کلیه مستمریات را باید قطع کرد و چون کار نیست و آقای وزیر مالیه هم میخواهند يك عده را بیرون کنند فعلاً نمی شود گفت که همه مستمریات را باید قطع کرد و این ضربتی را که در ماده ذکر شده است بد نیست، حالا اینجا بنده پیشنهاد کردم که دولت مکلف است هر بدهی را که دارد و مسلم باشد و به تصویب مجلس شورای ملی رسیده باشد در مقابل قیمت مالیات خالصجات انتقالی قبول کند و خالصجات را به آنها واگذار کند که خودشان بروند آباد کنند

و از دولت چیزی نگیرند و به دولت هم چیزی ندهند به اصطلاح سی خودشان بگیرند و سی خودشان بخورند و هر روز اسباب زحمت را فراهم نکنند که از دولت بخواهند طلب خودشان را بگیرند دولت هم زحمت داشته شد که از آنها بگیرد يك عده دیگر بدهد و این قسمت را هم بنده پیشنهاد کردم اضافه شود که دیون مسلم را هم قبول کنند و در عوض این کار هر چه که بدولت می دهند اعم از مستمری و دیون قبول شود که رفع زحمت طرفین شود.

رئیس -- رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن پیشنهاد

آقای فیروز آبادی آقایان موافقین قیام فرمایند

(چند نفری برخاستند)

رئیس -- قابل توجه نشد

شیروانی -- بنده پیشنهاد کرده ام که جمله آخر ماده تجزیه شود، از هرگاه مستمری واگذار شده مربوط باشخص دیگری است این جمله یا جمله اول تجزیه شود که بویهمرفته ماده در قسمت شود

روحی -- پیشنهاد بنده را هم قرائت فرمایند

(این نوع خوانده شد)

پیشنهاد میکنم که مستمریاتی که در مقابل قیمت خالصجات انتقالی قبول میشود فقط تومانی يك قران محسوب شود

رئیس -- آقای روحی

روحی -- عرض کنم که بالاخره باید يك روزی سعی و عمل و انکاء بنفس تعمیم پیدا کنند و باید اصول مفت خوری و بیکاری از بین برود و مستمری را مجلس نکلی حذف کند و وادار کند مردم را که بروند بی سعی و عمل و تومانی دوربال از مالیه ضعیف مملکت نگیرند. حالا ما میخواهیم خالصجات را بفروشیم در مقابل سیخوخواهند مستمریات را زنده کنند، این اصل بد اصلی است و من شخصاً خوش آیند نمی بینم که مجلس این طوره رأی بدهد و من این پیشنهاد را کردم و از آقایان تمنای

کنم که به حذف این ماده رأی بدهند و انتظار داشتم که حضرت آقای وزیر مالیه هم که حاضر نیستند حاضر بودند و در اینموضوع توضیح میدهند که این چه قسم مستمری است آیا اشخاصی هم که شاغل مقامی هستند مال آنها هم محسوب است یا نه؟

رئیس -- آقای محمدرولی میرزا

محمدرولمیرزا -- این مسئله مستمریت که در این ادوار تقنینیه در موقعی که بودجه کل مطرح است طرح میشود البته آقایانی که در دوره چهارم هم تشریف داشته اند در ذهنشان هست که در پشت این تزیبون چه چیزهایی در اطراف این مستمریات شنیدیم و چه حماسه ها شده است، در اطراف این مستمری چه عنواناتی که نکرده اند بعضی می گفتند اکل میته است. مدتها بود که از ترک اینکس بودجه کل مملکتی در مجلس شورای ملی مطرح نشده بود از این قسمتها آسوده بودیم و این مسئله دیگر در این جا ظنین انداز نشده بود مجدداً حالا در ابتدای لایحه خالصجات انتقالی متأسفانه در کمیسیون گنجانی شده و بان طریق این قانون مجلس آمد، بنده در کمیسیون با این ماده مخالف بوده ولی حالا می بینم که در اطراف این مسئله مباحثات میشود و تقریباً دو ساعت میشود که وقت مجلس صرف این پیشنهادها شده است

بکنفر از نمایندگان -- باید هم بشود

محمدرولی میرزا -- باید بشود البته. این جا يك موضوعی است که بنده باید به همکار محترم خودم گوشزد کنم. اگر مراجعه کنند بصورت ریز بودجه که در دوره چهارم گذشت خواهند دید که این مستمریات آنوقت يك میلیون و سیصد هزار تومان بوده است و بعد آمدند در دوره پنجم مجلس آنچه را که از این اقلام قابل حذف بود حذف کردند و اینکه ذکر میشود مفتخورها و کردن کلفتها می گیرند این مسئله در این دودوره کاملاً حل شده است آن مستمریاتی که آروز داده شده است اگر غلط بوده است امروز هم شما آمده اید و بوسیله قانون استخدام همین

کار را دارید میکنید حساب کنید و ببینید که با قانون استخدام چه حقوقاتی را برای اشخاص وضع کرده اید؟ شیروانی -- آنها غلط است. محمد ولی میرزا -- این را شما امروز کرده اید شیروانی -- شما در دوره چهارم این قانون را وضع کردید.

محمد ولی میرزا -- شما مرور زمان را اگر برای آن چیزهایی که صدسال قبل واقع شده است قائل شوید دیگر این حرف ها نباید زده شود آن کاری را که شما از دیگران تنقید میکنید الان با چشم باز دارید آن عمل را انجام میدهید. قانون استخدام که دوسه سال بیشتر از عمرش نگذشته است. شیروانی -- چهار سال.

محمد ولی میرزا -- چهار سال است که دارد اجرا می شود بروید به ببینید که حقوق منتظرین خدمت به کجا میرسد، اشخاصی که در سابق پنجاه شصت سال خدمت کرده اند هفتصد، هشتصد تومان در سال بیشتر مستمری ندارند در صورتیکه امروز مطابق قانون استخدام اشخاصی که ده سال یا نوزده سال خدمت کرده اند جمع حقوق هر ماهه آنها دوست سیصد تومان میشود و عنقریب خواهید دید که این شصدهزار تومانی که چشم همه را فرا گرفته است سر خواهد زد به شش میلیون بنده عرض میکنم که این شصدهزار تومان و اگر از قرار صد يك هم حساب کنید این يك سرمایه نصبت میلیون تومانی را تشکیل میدهد پس امروز اگر مجلس شورای ملی، کمیسیون قوانین مالیه بتواند موفق شود و يك طرزى را ایجاد کند و این شهریه ها و این اقلام را از بین ببرد بزرگترین خدمت را شما به این مملکت کرده اید، اگر شما امروز بتوانید هر وسیله که هست. بوسیله خالصجات انتقالی یا وسائل دیگر هر قدر از حجم این قلم بکاهید يك خدمتی به مملکت شده است شما اگر قیاس بفرمائید قلم امروز را با آن يك

میلیون و چند صد هزار تومانی که چند سال قبل قلم شهریه را تشکیل میداد البته تصدیق خواهید فرمود که در این دو سه دوره آقایان خیلی خوب کار کرده اند و این مقداری را که کار کرده اند خیلی موقوف بوده است و نباید این قدرها در اطراف این مسئله گفتگو شود و بنده عقیده ام این است (گرچه خودم از معتقدین این ماده نیستم) که بالاخره باید کاری کرد که این زخم از پهلو بودجه مملکت حذف شود و باید يك كاري کرد که از این به بعد هم مثل ادوار سابقه کم کم این قضیه را حل کرد و باید يك فكر عادلانه کرد و ایجاد طریقی کرد که این قضیه خود به خود حل شود

رئیس -- رای گرفته میشود به پیشنهاد آقای روحی آقایانی که قبل توجه میدانند قیام فرمایند (چند نفری قیام نمودند)

رئیس -- قابل توجه نشد. آقایان اگر پیشنهاد دیگری دارند بدهند بیاورند. (اظهاری نشد)

رئیس -- رای گرفته میشود ماده ۶ ... زوار -- پیشنهاد بنده خوانده نشد رئیس -- پیشنهاد جنابعالی راجع بحذف است و توضیح حذف داده شده است.

رئیس -- رای گرفته میشود بقسمت اول ماده (ا) هر گاه (آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد. رای گرفته می شود بقسمت دوم از (هر گاه) نا آخر، آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند. (عده کثیری برخاستند)

رئیس -- تصویب شد. رای گرفته میشود بمجموع قسمت اول و دوم، آقایان موافقین قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس -- تصویب شد. رای گرفته میشود به تبصره آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس -- تصویب نشد وزیر مالیه -- بنده خیلی عذر میخواهم که تقاضا کردم قبل از ختم این لایحه اجازه به بنده داده شود دو فقره لایحه مهم داشتم که فوریتش را میخواستم تقاضا کنم و حالا بعرض آقایان رسانده باشم یکی راجع به يك دوازدهم بهمن است یکی راجع به پرداخت اسفند است، پرداخت اسفند را اینطور در نظر گرفته شده است و تقاضا میشود از مجلس محترم که موافقت فرمایند با ترتیبی که کمیسیون بودجه های مملکتی را تصویب کرده است و بطبع رسیده است مطابق آن پرداخته شود عالی که برای این مطلب هست در مقدمه لایحه بعرض رسیده است و بطور خیلی مختصر هم خلاصه عرض میکنم و یقین دارم آقایان خودشان هم کاملاً متوجه هستند. مدار زندگی مالی این مملکت دو سال است روی بودجه ۱۳۰۴ است بودجه تفصیلی که تصویب شده است فقط در ۳۰۴ بوده است و اگر آقایان محترم در خاطر داشته باشند آن بودجه هم بهمین ترتیب تصویب شد یعنی در مجلس ماده گذشت که مصوبات کمیسیون را بجز تصدیق و تصویب کرد. در این دو سال البته احتیاجات و مقتضیات فرق کرده است يك لواج اضافی از مجلس گذشته است دوائر وزارت خانه ها و ادارات راجع به تشکیلاتشان احتیاجاتی پیدا کرده اند که آنها دیگر هیچوجه با آن بودجه ۳۰۴ که با يك دوازدهم آن زندگی می کنیم تامین نمیشود. کمیسیون بودجه سعی خودش را کرد که بودجه های ۳۰۶ را زودتر تهیه کند و حاضر کند و از مجلس بگذرد و بودجه تفصیلی مملکت متاسفانه بواسطه بعضی گرفتاری ها و يك ناخبری

که در تهیه بودجه شد باینجا رسیده است که فعلاً در برج اسفند، ماه اسفند هستیم و هنوز بودجه های تفصیلی بتصویب نرسیده است و مقطوع هم این است که در این چند روزه باقی مانده از این سال بودجه های تفصیلی تهیه نخواهد شد. باین ملاحظه زحمانی که کشیده شده است در کمیسیون بودجه مجلس و دولت هم شرکت کرده است که وضعیات را روی يك ترتیب بهتر گذارده باشد. از حیث تقلیل در يك قسمتهائی و از حیث توسعه در يك قسمت های دیگر اگر بودجه باین ترتیب که پیشنهاد شده است تصویب شود روی يك مدار و اساس صحیح خواهد بود. آن وقت اگر در ۳۰۷ بخواهیم بودجه تفصیلی ۳۰۷ را که بنده عنقریب بمجلس شورای ملی تقدیم می کنم نگذرانیم و ناز هم گرفتار دوازدهم باشیم لا اقل دوازدهم های ۳۰۷ روی پرداخت اسفند ۳۰۶ خواهد بود که يك پایه صحیح تر باشد این است که این دولایحه را تقدیم میدارم و استدعا میکنم که آقایان موافقت فرمایند چون این مسئله ساده است که به يك فوریت در مجلس تصویب شود

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده واحده -- مجلس شورای ملی عایدات مملکتی را از نابت ۱۳۰۶ مطابق تشخیص بجزء کمیسیون بودجه که بالغ بر مبلغ ۲۵۸۰۲۵۸۰۰ قران است تصویب و بوزارت مالیه اجازه میدهد که حقوق و مصارف هذه السنه و وزارتخانه ها و ادارات دولتی و مستمریات و شهریه ها و حقوق منتظرین خدمت و سایر مخارج مملکتی را بر طبق بودجه های تفصیلی که در کمیسیون بودجه تصویب شده و جمع آن ۲۳۵۹۵۰۸۱۵۰۶ قران بالغ میگردد با تطبیق قانون محاسبات عمومی و قانون استخدام کشوری و قانون استخدام قضات و سایر قوانین مربوطه از اول اسفند کار سازی دارد

تبصره -- مبلغ يك ملیون و صد و هشتاد هزار لیره از عایدات ۱۳۰۶ نفت جنوب از جزء عوائد سنه ۱۳۰۷

منظور شده و معادل جمع پیش بینی شده در بودجه ۱۳۰۶ از این بابت از محل اضافه وصولی سایر منابع عایدات ۱۳۰۶ برای مخارج مربوطه تخصیص داده می شود وزیر مالیه مهدیقلی رئیس الوزراء

رئیس -- آقای یاسائی

یاسائی -- موافقم

رئیس -- آقای رفیع

رفیع -- موافقم.

رئیس -- آقای عراقی

عراقی -- موافقم.

رئیس -- آقای دادگر

دادگر -- عرضی ندارم

رئیس -- آقای افشار

افشار -- موافقم.

رئیس -- آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری -- موافقم.

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب -- مخالفم

رئیس -- بفرمائید.

آقا سید یعقوب -- این بحث را نمیدانم. حالا که مقام ریاست فرمودند مسئله مطرح است نمیدانم راجع به وارد شدن در ماده است یا فوریت؟

رئیس -- البته راجع بفوریت است.

آقا سید یعقوب -- خوب بنده دیگر عرضی ندارم

رئیس -- آقای دکتر سنگ

دکتر سنگ -- موافقم

رئیس -- آقای زوار

زوار -- موافقم

رئیس -- آقای کازرونی

کارروئی - رای نمیدهم

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده در فوریت این لایحه مخالفم برای اینکه بارها عرض کرده ام که يك شور و دو شور که قرار شده و کمیسیون ها که قرار شده است تمام بجهت رسیدگی به این ترتیبات است بجهت اینکه اگر بنا باشد که هر روزی يك لایحه در مجلس بیاید و به يك فوریت بخواهید تصویب کنید و بگذرد کسی اصلاً نمیتواند از مسائل اطلاع پیدا کند و وقتی که اطلاع پیدا نکرد کورکورانه که میشود رای داد بنده عقیده ام این است که همان ترتیب معمول این لایحه هم برود به کمیسیون و همان فلسفه و علنی که برای کمیسیون معین شده و همان علنی که يك شور و دو شور معین شده است باید برود به کمیسیون و مشورت بشود و برگردد و نباید به مجلس و رای بدهد مثل آن جلسه که دیشب ده هزار تومان رای داده شده بنده که نفهمیدم شاید غالب آقایان هم ملتفت نشدند . . . بعضی از نمایندگان - ما نفهمیدیم .

فیروز آبادی - هر چه بنده که نفهمیدم خیلی خوب آمدند و رای هم داده شد تمام شد بنده يك چیز عجیب میدانم که به این ترتیب رای داده شود بنده عقیده ام این است که ترتیب شور و ترتیب مجلس را بهم نزنند و در این لایحه شور شود و بنده میدانم که در يك لایحه که شور درش نکرده اند مجلس چطور میتواند رای بدهد بنده به این ترتیب هیچوقت نمیتوانم موافقت کنم و همان تکلم آقایان هم به این ترتیب موافق باشند .

رئیس - آقای یسائی

یسائی - ابرادی که آقای فیروز آبادی فرمودند راجع به این بود که این ترتیب لایحه گذراندن از مجلس برخلاف ترتیب و رويه پارلمانی است و بدون شور و کمیسیون رفتن يك لایحه باین سهلی در مجلس بگذرد خوب نیست عرض کنم که خوشبختانه ما داریم بتدریج اصول پارلمانی دنیا

را در مجلس معمول می کنیم دولت لوایحش را مبادرت و قبلاً پیش اکثریتش شور میشود ما هم عقیده خودمان را مبادرت اظهار می کنیم در مجلس هم به لوایحش رای می دهیم حکومت هم با اکثریت است ما هم به لوایح دولت رای میدهیم و خیلی خوشوقتیم که این ترتیب در پارلمان ما جریان پیدا میکند که اینقدر مذاکرات و پیشنهاد نشود و هر وقت شما هم جزء اکثریت شدید راضی خواهید شد که این ترتیب معمول بشود و اکثر در اقلیت هم هستید مخالفت کنید ما هم جرات میدهیم بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رای گرفته میشود آقایانیکه فوریتاً تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است آقای تقی زاده

تقی زاده - اگرچه آمدن این لایحه به مجلس نسبت به بنده به طور ناگهانی بود و لهذا وقت کافی برای اینکه تمام خیالات خود را در باب بودجه آنچه را که قبلاً فکر کرده بودم نیست این ترتیب البته همانطوریکه یکی از آقایان اشاره فرمودند که دولت باید جمعیتیکه در مجلس اکثریت داشته باشند قبلاً مشورت کنند ترتیب خوبی است ولی با وجود این همانقدر هم خوب است که شخصی که بی خبرند و برای آنها مسائل بگمربیه میرسد به آنها هم وقت کافی داده شود که ملاحظات خودشان را در نظر بگیرند . در مالک دیگر که دولت قبلاً با اکثریت مشورت میکنند و با آنها خیالات خودش را میگوید آن خیالات قبلاً در روزنامه ها منتشر میشود و فرصت کافی برای این است که تمام اهل مملکت و مخصوصاً وکلا از آن مطلع شوند . . .

یسائی - اینجا هم در روزنامه ها نوشته شد

تقی زاده - بلی یکی دو روز قبل بودجه مملکتی یکی از مهمترین کارهای مملکتی است در این جا مکرر گفته شده است (بنده نمیخواهم در این باب مفصلاً عرض

کنم) بودجه ۱۳۰۶ باید بموجب قانون اساسی ششماه یاخر سال ۱۳۰۵ مانده به این مجلس آمده باشد یعنی در مجلس علنی آمده باشد ، در آن ششماه که نیامده در ششماه اول امسال که نیامده در ششماه آخر سال هم نیامده است این يك عادتی شده است در این مملکت که در آخر اسفند یا يك عجله و فوریتی چند ماده مختصری درست می کنند و می گویند آنچه را که در کمیسیون ها ترتیب داده شده است فوراً رأی بدهید این مسئله باعث میشود که مهمترین وظیفه مجلس شورای ملی از بین میبرد در واقع بدون مبالغه از اول و ابتدای تاسیس مجلس تا وقتی که دوره مجلس منقضی میشود تمام تکالیف مجلس را که بطور نسبت قسمت کنیم صدی نود از تمام وظایف مجلس همان مسئله بودجه است ما در امورات مملکتی هر رأیی که داشته باشیم بیشتر میتوانیم مباحثات خودمان را در بودجه آن بکنیم و رای بدهیم با ندهیم و بواسطه آن معلوم کنیم که ما این قلم را قبول داریم یا نه ، پس هر قلم بودجه و فصل بودجه نماینده يك سیاسی و يك مباحثاتی و يك موضوعاتی است که هر کدام از آن ها میتواند چندین جلسه در مجلس مورد مذاکره واقع شود همین لوایح اضافی ولو اینکه مجلس میاید و خرج اضافی خواسته میشود يك روز يك لایحه می آید ده هزار تومان برای فلان کار روز دیگر سی هزار تومان برای فلان کار و روز دیگر صد هزار تومان برای فلان کار . اگر ما بودجه مرتب داشتیم تمام اینها در بودجه قید میشد و دیگر محتاج به این نبودیم که هر روز در این طور لوایح بحث کنیم مگر بعضی چیزها و بعضی قسمت ها بطور استثناء که مثلاً رعایای ایران مهاجرت کرده اند يك خرجی لازم می شود باید آنها را داد چون این چیزها قبلاً در بودجه پیش بینی نمیشود اما غیر از این چیزهای استثنائی تمام چیزها باید در بودجه پیش بینی شود ولی چون بودجه در يك سال قبل نمی آید مجبور هستیم که هر روزه گرفتار این لوایح باشیم . در سه ماه قبل تقریباً بالاخره

بودجه مملکتی به مجلس آمد و مباحثات در کلیات او شروع شد یکی از اشخاصی هم که در کلیات وقت خواسته بود و اسمش را در اینجا نوشته بود بنده بودم و شاید سی چهل نفر هم اجازه خواسته بودند که بنده پنجم یا ششمی آن بودم ، دو سه نفر در آن مذاکره کردند و آن بودجه از مجلس خارج شد و شاید هم برای همین بود که يك نمایشی باشد که بودجه به مجلس آمد و دوازدهم را ما تصویب کنیم و وقتی که به دوازدهم آخر برسیم همین حرفی که این جا گفته شد گفته شود که چند روز بیشتر (این را ما چندین دفعه شنیده ایم) به آخر سال مانده است و دیگر نمیشود مذاکرات زیاد کرد لهذا همان چیزی را که کمیسیون درست کرده است مجلس رأی بدهد در صورتیکه غیر از اعضاء کمیسیون و غیر از اشخاصی که از مجلس از اعمال کمیسیون اطلاع دارند که با اعمال آنها موافقت بعضی اشخاص دیگری هم در مجلس پیدا میشوند که بعضی ملاحظات دارند و با بعضی از آنها موافقت میکنند اینها را کی باید بگویند اساساً باید چندین جلسه برای بودجه وقت داده شود که اصول و اساس سیاست مملکتی و کلیات امور مملکتی در این جا بحث شود بنده شخصاً دوست ندارم که در هر موردی و در هر مطلبی مذاکرات مفصلی بکنم و مباحثه بکنم ، بنده شخصاً در چند مورد با لوایحی که اعتبار برای مخارجی خواسته بودند مخالف بودم ولی میل داشتم که اینها تمام جزء بودجه آمده باشد و بگمربیه گفته شود که با بودجه که باین ترتیب آمده است مخالفم و فعلاً هم با این بودجه که تقدیم شده است بنده مخالفم و مخالفم مربوط به يك حالات و يك کلیات است که باید در همین مجلس گفته شود و نه به آقایان که موافقت گفتن اینها زبان دارد و نه برای مخالفین البته بحث در امورات مملکتی در همین جا باید بشود و يك سیاست اساسی که برای مملکت باید اتخاذ کنیم در همین جا باید گفته شود و آن سیاست را هم در همین

جاباید اتخاذ کرد و از آن روی ترتیبات البته بر ما معلوم شود مکرر در همین مجلس مباحثات شده است و من بخوبی بخاطر دارم که اعضاء کمیسیون بودجه با مخبر کمیسیون بودجه جواب گفته است این مسئله لازم است، بلی این مطالبی که گفته میشود تماماً صحیح است، درست است ولی باید مجلس يك ترتیبی و يك سیاستی اتخاذ کند که امورات هم را بر مهم مقدم دارد و يك درجه بندی کند. همین مسئله درجه بندی و همین مسئله مهم و اهم بعقیده بنده رای بنده مهمترین تمام امورات و مباحثاتی است که میشود یعنی تمام این لواجیحی که به مجلس می آید و از اول مجلس تا بحال آمده است یا لواجیحش را در روزهای مجاز می بینیم بنده عرض میکنم و مکرر هم عرض کرده ام که تمام اینها خوب و نافع است یعنی به استثناء يك نوادری تمام آنها مفید است و اگر برای مملکت آن عملیات بشود در جای خودش فایده دارد و خیلی هم خوب است بشود اما بشرطی که پول داشته باشیم ولی وقتی که پول به اندازه کافی نباشد و امورات مفیده هم زیاد باشد باید در اینموقع يك ترتیبی اتخاذ کرد و يك نقشه اساسی طرح کرد و بگویند از تمام این چند صد قلم یا چند هزار قلم مخارج مفیده که مملکت محتاج به آنها است ما این اقلام را در درجه اول و این اقلام را در درجه دوم و اینها را در درجه سوم میدانیم ولی هنوز در این مملکت این نقشه اجرا نشده است که ما بفهمیم چه چیزهایی در درجه اول و کدام در درجه دوم و چه چیزهایی در درجه سوم است اینها را که انتخاب کردیم معلوم میشود که نقشه مملکت چه میشود ما عیب بزرگی که در مملکت داریم این است که مجلس و دولت و تمام مملکت سیر میکنند در يك تاریکی بدون نقشه، ما نقشه نداریم، البته مملکت ما از بعضی قیود آزاد شده است و در خیلی موارد نظامی و مالی دستان باز شده است و مملکت در راه ترقی افتاده است و باید در این موقع نقشه درست کرد، وسائلس فراهم است و در این وقت است که ما باید مصمم بشویم نه اکثریت و اقلیتی و نه تنها مجلس بلکه مجلس دولت

و عقلا و ترتیب شدگان مملکت باید مصمم شوند که يك نقشه اساسی برای آنوقتی که برای آنها باقی مانده است اتخاذ کنند خواهش دارم که این کار برای آقایان مشکل نیامده و آن نقشه را هر طوری هست در نظر بگیرید چون این مملکت فعلاً در يك موقع تاریخی واقع شده است که کم تر این طور موقع تاریخی برای این مملکت پیش آمده است، يك وقت تاریخی فوق العاده مثل معجزه آسمانی برای این مملکت پیش آمده است این مطلب بقدری مسلم است که اگر بنده هزار جلسه در این باب حرف بزنم و اساساً تصدیق میکنم که ده يك خیالات خودم را هم نمیتوانم در این باب بعرض برسانم این مملکت از چند سال به اینطرف در يك موقع فوق العاده واقع شده است در صورتیکه از صد سال با اینطرف گرفتار يك ترتیباتی بود که سنک اساسیش در ترک آنجای گذاشته بود و در اینمدت روز بروز گرفتار يك زنجیر هائی بودیم و ما در زحمت بودیم و نمیتوانستیم خودمان را از آن زنجیرها آزاد کنیم فعلاً يك چیز هائی پیش آمده است که ما میخواهیم خودمان را آزاد کنیم و به آن شاهراه ترقی که ملل دیگر هستند بیفتیم، بالاخره يك اوضاع خدائی برای این مملکت پیش آمده هم از خارجه هم از همت اولاد خودش روی هم رفته يك ترتیبی پیش آمده است که بنده نمیخواهم دیگر ناامیدی اظهار کنم یا ابداً دیگر اظهار باس کنم ولی هر آدم عاقلی باید مدت خوش بختی خودش را ابدی فرض نکند، این حدیث است که میگویند کار بکن برای دنیای خودت چنانچه پنداری که همیشه زنده خواهی ماند و کار بکن برای آخرت تا این امید که فردا خواهی مرد. آدم باید فرصتی که برایش اتفاق می افتد قدر بداند و بفهمد که چطور باید استفاده کند يك نظری بدول دیگر به مهالك دیگر هم که در حال ما بوده اند یا بکقدری بهتر بوده اند ببیند ازیم می بینیم که آنها هم بموجب يك نقشه رفتار کرده اند و البته بدون نقشه محال است این ترتیب هرج و مرج که

ما داریم و بدو خوب هم آمیخته شده است از بین برود و این که هر کس هر نیستی دارد او را می خواهد جلو ببندد از خوب نیست. يك مثلی میخواهم بزنم. همه آقایان توجه می فرمایند که همه روزه اول جلسه که دستور شروع میشود بیست ناسی تا مطلب خوب را پیشنهاد می کنند آقای رئیس می فرمایند همه را یکبار می خوانند که ملتفت بشوند همه را می خوانند اولی که قرائت میشود رای می دهند و قبول میشود چرا؟ رای اینکه خوب است. اگر سومی را هم رای می گرفتند قبول میشد و جزء دستور میشد و اگر هشتمی را هم رای می دادند قبول میشد که جزء دستور شود این برای چیست؟ برای این است که خیالات آقایان متوجه است که این مطلب خوب است ولی خوب است از دیگری هم جلوتر است؟ این مطلب تا این دقیقه که بنده در اینجا حرف میزنم در این مملکت هنوز شروع نشده است، هر چیزی شروع شده است غیر از این مطلب که هنوز ما دست باین کار نزده ایم هنوز با اینجا دست نگذاشته ایم که همه چیز خوب است ولی کدام خوبتر است که بآن صرف وقت کنیم بنده خیلی عرایض داشتم که میخواستم بعرض برسانم ولی فقط يك مسئله را در این جا عرض میکنم که ما باید متوجه باشیم که بودجه بترتیب خودش در این مجلس وارد شود اگر حالا هم که چند روز بیشتر بآخر اسفند باقی نمانده است چه ضرر دارد که همین چند روز هم صرف اینکار بشود؟ آیا خالصه انتقالی مهمتر از بودجه مملکتی است؟ خیر همین چند روز هم باید در کلیات بودجه صحبت کنیم بلکه بيك ترتیبی با هم کنار بیائیم و دیگر مخالفتی نداشته باشیم و در این مطالب اقلیت و اکثریت نباشد بعقیده بنده قبل از اینکه مطلب را تمام کنیم (گر چه ممکن است بعد از آنکه بنده حرف زدم بدون اینکه جواب داده شود بگویند مذاکرات کافی است) باید يك تکلیفی برای این کار معین کنیم زیرا که این يك تکلیف وجدانی و تکلیف بزرگ و کالتی ما است و باید

ما در اینجا عقاید خودمان را بگوئیم و این فرصتی را که برای این مملکت پیش آمده است صرف يك کار خوب کنیم یا برای تمام کار های خوب صرف کنیم اگر نظامان را تا اندازه که در استطاعت بشری است برای ما ابرائیه بدرجه کامل برسانیم ما مالیه مان را منظم کنیم، نفت در بیاوریم، کارخانه بیاوریم اسناد را ثبت کنیم عدلیه را اصلاح کنیم این مملکت از آن نگرانی که برای سر نوشت مهالك است خارج نمیشود و فقط يك چیز است که برای مملکتی که در حال ماست مفید است و باید بیشتر از صدی نود اوقات وقوا و همت و پول و غیرت و مباحثات ما صرف آن بشود و آن مسئله تعلیم و تربیت ملت است باید از خود این مردم يك ملت ساخت. باید يك ملتی ساخت که خیر و شر خودش را بفهمد، ممیز باشد وقتی که اینطور شد تمام این امور به راه صحیح می افتد و در آینده هم بواسطه بعضی پیش آمده ها و وضعیاتی که در دنیا اتفاق می افتد باید اتفاقات نا کلهائی نا گواری که مثل مرض در مزاج شخص اتفاق می افتد و برای مملکت هم ممکن است پیش بیاید دیگر از هم پاشیده نمیشود و بجائی نمی افتد که خدای نخواستہ امید برخاستن نداشته باشد و دوباره زمین نمیخورد که دیگر شاید بلند شدنش ممکن نباشد البته در حالت حالیه افق مملکت روشن است و امیدهای زیادی برای ما هست و اگر واقعاً همینطور پیش برود و بکارهای مهمتر دست بزنیم البته مملکت ما هم مثل سایر ممالک بالاخره بجائی میرسد و ترقی میکند ولی آنچه که اصل مطلب و جان مطلب است این است که خود انسان را باید در این مملکت درست کرد باید خود مردم آدم بشوند بعد از آنهم اقتصادیاتش، هم امورات عدلیه اش هم سایر امورات آن اصلاح میشود و اینکه ما میگوئیم که قانون استخدام عیب دارد و مردم از ازدولت خدمت میخواهند پول مملکت تمام صرف ادارات میشود و مملکت کار ندارد تمام کارها برای این است

که آدم صحیح نداریم به کمتر داریم. همه ش ز این است که ما همین معروف به آن کار اساسی می شود بنده نمیخواهم که مذاکرات زیادی بکنم یکی از آقایان می گفت الحمد لله خیلی خوب شد و بودجه معروف را که برسان فلان قدر بود مسائل فلان قدر اضافه کردیم این راه صحیحی نیست. است این مملکت را نجات بدهد و برفا برای ما یک تکلیفی است. شاید در سال پیش بماند یک تکلیفی است. شاید در هر روزی است. یک تکلیفی است که در این مدت هر روز است. یک تکلیفی است برای دوره برکات است ولی این چیزها را که باید عرض می کنم تکلیف است. دولت نمی تواند که آنچه را هم که عرض می کنم نفیسه و جدایی من است که نه ملت درست نبود و دولت تمام باذات نشد می تواند یک باره از ملت جدا شود و از سر حق و سادگی می نظیر داده و باید از این کار بروت شود و آن یک چیز را در دست نگیرد نمیشود.

روحی ... در مجلس چیست؟

تقی زاده ... در این یو لپنی که هر روزه تصویب می کنید و هر وقت آقای فیروز آهانی مخالفت می کنید میگویند این لازم نیست و دلیل میاورید که این خوب است همان دقیقه لحاظ میاورید که یک چیز بهتر و جدی تر و ضروری تر و مهمتر از این همه هست و این کلمه حیاتی را که هر وقت استعمال می کنیم که ثبت سند برای این مملکت خیلی خوب است و ضروری است ولی باید همان وقت فکر بکنید که یک چیز دیگری هم هست که صد هزار درجه واجب تر از آن است آن وقت وقتی آن را در نظر گرفتید مقصود می رسید. اول باید معامه برای این مملکت بعمل میاورید، میگویند ضد فقر بفرنگستان بفرستید که تربیت بشوند، یکی میگوید نفت در میاورید یکی میگوید کارخانه میاورید هر یک چیزی میگوید ولی باید بکمرنبه همانطور که در مملکت ژاپن کردند یک

کرده است و نقشه اساسی برای سیاست حالیه و آتی مملکت و اصلاحات اساس مملکت اتخاذ کرده است تبریک میگویم ولی بنده هیچ اطلاع ندارم. یعنی از مطالعه این چیز هائی که دست داده اند این مطلب برای ما حاصل نمیشود و ما هم نمیتوانیم هر روز در کمیسیون بودجه حاضر شویم، اگر چه کمیسیون بودجه آزاد است ولی شاید توانیم با وقت این را نداشته باشیم. آقایانی که در کمیسیون بودجه هستند و خود نمیدانند دولت هم باید التفات بکنند و اجازه بدهند که یک قدری هم از این مطلب اساسی که کار مجلس است در خود مجلس صحبت بشود. مثل معروفی است که میگویند فلان آدم هر کاری را میکند مگر آن کاری که وظیفه خودش است. ما هزار کار در مجلس می کنیم و هفتصد و بیست و دو روز هم دوره وکلانان است در این هفتصد و بیست روز اقلاً هفتصد و ده روز که کارهای دیگر را می کنیم خود است در روز اجازه بدهند بین کار برسیم در صورتی که هفتصد و ده روز باید این مطلب مذکور شود و در روز کارهای دیگر

رئیس - آقای حاج آقا رضا رفیع

رفیع - کان میخان نماینده محترم فرمایشی که کردند مقصودشان مخالفت با این ماده نبود بدادانت هائی که یاد داشت کرده بودند که در موقع طرح بودجه بفرمایند آن مقداری که یادشان بود و امشب می خواستند بعرض مجلس رسانند رسانند اولاً فرمودند که در روزناجیات در سایر نقاط لوابخ نوشته میشود و بعد می آید مجلس اینجا هم همینطور است چند روز بود در روزنامه های مرکزی می نوشتند و اغلب ما مطلع بودیم علاوه بر اکثریت محترم مجلس که مطلع هستند سایر آقایان هم که جزء اکثریت نیستند در روزنامه ها قرائت کرده بودند آقای می فرمایند که بودجه تفصیلی چرا فوراً به مجلس نیامد بنده از آقا سؤال می کنم الان دوره ششم تقنینیه است که ما مشغول خدمتگذاری در مجلس هستیم

در تمام دوره آقا سراغ دارید که بودجه کلی تفصیلی از مجلس گذشته باشد؟ فقط در دوره چهارم همین ترتیب در تحت بکاماده از مجلس گذشت زیرا دوره مجلس دو سال است یک مدتی عمر مجلس برای تشکیلات داخلی خودش می گذرد پس از آن کمیسیون ها دایر می شود و همه روز کمیسیون دایر بوده کمیسیون بودجه یک روز از وظایف خودش کوتاهی نکرده است دولت هم بودجه ها را می آورده است ما هم می گرفتیم و حالا رسیده اینجا که می بینیم چند روز بیشتر تا آخر سال مانده بامقدماتی از این بودجه ما در مطبوعه است و یک مقداری در تقنینیه است که در یک نوبت نویس می کنند و بالاخره در این چند روزه نمی تواند برسد و چاره نبود و برای اینکه کار های مملکتی به جریان نیفتد ناچار بودند همین ترتیب میاورند از مجلس نگذرانند این اصلاح بنظر دولت رسید و ازین نقطه نظر این پیشنهاد را کرد و گنجان می کرد مثل دوره چهارم چنانکه مجلس تصدیق کرد حالا هم تصدیق می کند. این یک دوازدهم هم یک چیزی نیست که منحصر بایران باشد. آقا که بهتر از خارجه اطلاع دارند. در تمام دنیا که موفق میشوند که بودجه شان را بگذرانند همینطور یک دوازدهم و دو دوازدهم است و شاید گاهی هفت دوازدهم میگذرانند و بعد بودجه تفصیلی شان را در سه جلسه چهار جلسه ممتد پی در پی می نشینند شبانه روز می گذرانند این یک چیزی نیست که منحصر بایران باشد. آقا می فرمایند یک لویجی از مجلس گذشته است و همه هم نفع بوده است پس در نظر اول ما موافقت دارند. و اکثریت مجلس هم با آن موافقت کرده و بالاخره رای داده. اما اینکه میفرمایند که چرا کمیسیون بودجه یک نقشه طرح نکرد که این تشکیلات را هم برزند و از روی یک اصول جدیدی وضعیت مملکت را تشکیل بدهند بنده خیلی خوشوقت هستم که آقا عضویت کمیسیون بودجه ۳۰۷ را دارا هستند امیدوارم در خدمتشان بنده هم که موفق هستم به خدمت گذاری شان ببینیم آن طرخی که

ایشان بنظرشان میرسد برای تشکیلات مملکت پیشنهاد می فرمایند در کمیسیون ماهام با یکدیگر موافقت می کنیم بالاخره آن طرح را میگذرانیم و بالاخره مملکت را راحت میکنیم از این ترتیبات کمیسیون بودجه و این آقایانی که رفقای ما بوده اند باندازه ای که توانسته اند کار کرده اند و این بوده عملیاتشان اگر آقا تصور می فرمائید که طرحی برای آسودگی عامه میشود تنظیم کرد بنده خیلی خوشوقت هستم که در آنجا تشریف دارید ماهم هستیم و بالاخره موفقیتی پیدا میکنیم باز هم افتخار نصیب همین آقایان میشود زیرا شما هم همقطار همین آقایان هستید بنده هم تصدیق دارم که ما نازه به شاهراه افتادیم همانطور که میفرمائید و البته این اقدامات در نتیجه افکار عالیه این نمایندگان است که در دوره پنجم هم عضویت مجلس شورای ملی مفتخر بوده اند و بالاخره این اقدامات شد و حالا هم باید همه دست به هم بدهیم و یک ترتیبات دیگری البته باید در مملکت بروز کند. همین وزارت معارف با این ترتیب با وزارت داخله با این ترتیب خود دولت مقرر است ما هم اقرار داریم که این تشکیلات باید صورت دیگری پیدا بکند ولی حالا اسفند ۳۰۶ است بیست روز به آخر سال مانده است میخواهیم بودجه را در تحت ماده واحده بگذرانیم. از اینکه ما بگوئیم باید بنشینیم نقشه بکشیم این مال گذشته است که در مجلس آوردیم اگر مال ۳۰۷ بود که به مجلس میاوردند آقا حق داشتند تمام این مذاکرات را در اینجا بفرمایند که باید نقشه جدیدی طرح کنیم ولی خوب کار گذشته را حالا چه کنیم؟ فوت شده است. وقت گذشته است. حالا ما را می بگذراند می دهیم و برای ۳۰۷ خودتان هم در کمیسیون بودجه تشریف دارید آن نقشه ها و آن طرح ها را پیشنهاد بفرمائید رفقا هم کمک میفرمایند البته هرچه از کمیسیون بودجه بگذرد و به مجلس بیاید حسن استقبال خواهد کرد و انشاء الله به کمال خوشی خواهد

گذشت. اینهم که فرمودید در مجلس برای دستور چندین پیشنهاد میشود و بالاخره همان اولی را که میخوانند توضیح میدهند مجلس رای میدهد بنده هم مکرر دیده ام که چندین پیشنهاد قرائت شده رد شده مجلس تشخیص داده که الان لازم نیست جزء دستور باشد و آخری با وسطی یا سومیش را رای داده اند و این موضوع که هر پیشنهاد را اول بخوانند آن جزء دستور میشود این کلیت ندارد بیچاره آقای کازرونی اینقدر پیشنهاد دادند که مسئله راجع به میناب جزء دستور شود آخر هم نشد خود آقا هم سابقه دارند نبود مگر؟ نشد دیگر. فرمودند که باید از این مردم ملت ساخت بنده نتوانستم آن را درست نفهمم چون خوب این يك نظریه است. خوب البته مقصودشان این بود که يك ترتیبی راجع بمعارف داده شود برای مردم. البته این يك مسئله نظری است يك دسته باین عقیده هستند و تصور می کنند که چیز مهم در این مملکت اول نظام و امنیت است يك دسته تصور می کنند اول معارف است يك دسته تصور میکنند اول اقتصادیات است این يك مسئله نظری است جمعی از آقایان هم هستند که می گویند همه خوب است و باید با هم بشود. امروز در یکی از جراید خواندم. گویا ستاره ایران بود. نوشته بود که تقریباً شبیه است بحال کسی که چند زخم خورده باشد بخوانند يك زخمش را معالجه کنند و چند زخم دیگرش را بگذارند. خیر اگر طبیب می خواهد معالجه کند باید تمام زخمها را مرهم بگذارد نه اینکه سایر زخمها را بگذارد. آقا تصور میکنند که اگر معارف رقی کند و مردم اول عالم شوند بالاخره از هر جهت آسوده هستند. خیر باید اقتصادبانان هم انشاء الله درست بشود نظامشان هم درست بشود این عقیده بنده است آن عقیده آقا است. اینها را با هم می نشینیم البته صحبت میکنیم در موقع تنظیم بودجه ۱۳۰۷ این نظریات انشاء الله در آنجا انجام خواهد شد تقریباً

اشاره فرمودند که يك پولهای بی ربطی در مجلس رای داده شده است و لوابجی آمده است که آقایان همینطور بدون جهت و بدون اینکه دقت بفرمایند که لازم هست یا لازم نیست رای داده اند و اشاره فرمودند بفرمایشات رفیق محترم من آقای فیروز آبادی اگر خاطر آقا باشد در سال گذشته در مالیه مملکت يك پولهای خیلی بی ربطی خرج میشد بدون اجازه مجلس قلمهای بیست هزار تومان هست برای پروپاگاندا پولهای بی موردی برای اکسیژون فیلادلفیا و باینطرف آنطرف خرج میشد.

نابت - فیلادلفیا را که یکمرتبه گفتید آقا

رفیع - بنده ده دفعه هم میگویم آقای نابت بالاخره تمام این پولها خرج میشد بی ربط و بکنفر هم صدایش در نیامد امروز میانند لایحه میگذرانند برای فلان بیسیم و همه هم معتقدیم که بیسیم لازمست. برای مؤسسات دیگری که ذکر شده است در مجلس و تمام دلایل در مجلس گفته شده و بالاخره اکثریت تشخیص داده و رای داده این را نمیشود گفت که يك مجلسی بی ربط رای داده تمام پولها را بالاخره ما می فهمیم و میدانیم و لازم برای مملکت میدانیم و رای می دهیم میفرمایند که من میل دارم آقایان صحبت کنند و چهل نفر در این موضوع صحبت کنند الان تقریباً بیست روز بیشتر بآخر سال نداریم و باین ترتیب باید عید را هم تعطیل نکنیم و چهل روز حرف بزیم یعنی فروردین را هم حرف بزیم اکثریت مجلس و آقای باستانی هم که اشاره کردند هیچ نگفتند که اقلیت هیچ صحبتی نکنند هرچه میل دارند صحبت بکنند و هم راهم آقایانیکه اینجا نشسته اند ما حاضریم جواب بدهیم چون ما الان هم سبقت میجوئیم الان موافقین چند نفر اجازه خواسته اند منتها نوبت به بنده رسید و فرد فرد آقایان حاضرند تمام کلمات جواب بدهند دوره دوره منطق است و دلیل و همه اش را صحبت کردن در کلیات بنده نمی فهمم برای چیست که در آن دو نایمی شود چهارتا این وضعیات و ترتیبات است که مشاهده

میفرمائید و باید با این ترتیبات عمل کرد و نا آخرش هم ما هستیم

رئیس - آقای باستانی

باستانی - موافقم

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - موافقم

رئیس - آقای حاج شیخ بیات. ببخشید یکقدری

تامل بفرمائید عده کافی نیست

بعضی از نمایندگان - تنفس

رفیع - خیر مخالفم

(در اینموقع بعضی از آقایان وارد شدند و عده کافی شد)

رئیس - آقای حاج شیخ بیات

حاج شیخ بیات - اساساً این لایحه را حالا که قرائت شد آقایان موافقین بقدری دستشان را زدن روی میز که اصلاً نگذاشتند ما بفهمیم و بشنویم که موضوع و مطلب چیست برای اینکه اگر استماع میکردیم و می گذاشتند ممکن بود از جلانی که درین ورقه نوشته شده يك نکته هائی را گرفت و عرایض در اطرافش کرد. ولی اساساً آقایان تصدیق میفرمایند که این حقیقه لایحه بودجه یکساله مملکت است و يك دوازدهم و دو دوازدهم نیست و در اینجا اجازه میخواهند آن قلم ها و آن بودجه های جزئی که در کمیسیون بودجه تصویب شده مطابق تصویب همان کمیسیون مجلس موافقت کند و اجازه بدهد که در آتیه بپردازند. اولاً بودجه های جزئی که در کمیسیون بودجه مطرح شده است يك قسمتش هنوز بمجلس شورای ملی نیامده است یعنی بنده ندیده ام. بودجه وزارت مالیه هنوز به بنده که یکی از نمایندگان هستم نرسیده است و نخوانده ام ببینم بودجه وزارت مالیه جزئی از چه قرار است تا اینکه حاضر شوم امشب و مطابق آن ملاحظاتی که قبلاً کرده ام از

روی آن صورت چاپی تصدیق کنیم و موافقت کنیم که آیا آن تصویب کمیسیون بودجه مطابق با واقع بوده یا مخالف با واقع و یک قسمت هایش را یک مخالفت‌های بکنیم و یک عریضی در اطرافش بکنیم. بلکه بعضی از قسمت های بودجه جزء بمجلس آمده است ولی یک قسمت های مهمش که قسمت اعظمش بودجه مالیه است نیامده زیرا بودجه معارف همانطور که بعضی آقایان اظهار فرمودند هر اندازه زیاد شود باید دو مقابل پنج مقابل ده مقابل بر آن افزوده شود و در اطراف آن اینقدر مباحثات نداریم که کمیسیون بحث کند که چرا صد هزار تومان خرج معارف شده و باید گفته شود که دو میلیون بودجه معارف برای مملکت ما خیلی کم است و هر چه ما اضافه عایدی پیدا کنیم باید تخصیص بدهیم به معارف مملکت. ولی آن مرکز حقیقی که صد تا دو بیست تا مدیر کل دارد و بالاخره ما هنوز نتوانسته ایم بفهمیم بن مدیر کل ها چه میکنند؟ ...

بعضی از نمایندگان - صد تا ندارد

حاج شیخ بیات - بسیار خوب پنجاه تا اجازه بدهید بنده عریضم را بکنم بنده عقیده مندم که اساساً بودجه مالیه باید مطابق عوائد مملکتی باشد یعنی همان طوریکه در همه جای دنیا معمول است که از روی عایدات مملکت هر اندازه ای که عوائد دارند صد پانزده صدی دوازده صدی ده خرج وصول برایش قرار میدهند باید در مملکت ما هم همان نظریه اعمال شود. بنابراین هفت کروزر بودجه مالیه مملکت برای ما خیلی سنگین است ولی وقتی که صد هزار تومان بر بودجه معارف افزوده میشود متصل پشت تریبون میگویند که صد هزار تومان اضافه شده است دیگر چه میگوئید ولی هفت کروزر بودجه مالیه را نمیگوئید. گرچه بنده شنیدم آقای وزیر مالیه در این نزدیکی بیک جرح و تعدیل هائی شروع کرده اند ولی گویا غالب بیست و پنج تومانی و سی تومان حقوقی ها هستند نه اشخاصی که سیصد تومان حقوق دارند

و ایراد هست بدست بیاورند يك مرتبه ديگر ماده را می خوانم که اگر فرمایشی داشته باشند همینجا بفرمایند که بنده جواب عرض کنم. در ضمن يك استفاده دیگری از خواندن این ماده می کنم که آقا متوجه بشوند به بینند در حقیقت نتیجه عملی این ماده پرداخت يك دوازدهم اسفند است. آن وقت با هم بحث می کنیم ببینیم که اثر این ماده تصویب نشود و دوازدهم اسفند روی ۳۰۴ مثل ده دوازدهمی که تا حالا تصویب شده و دوازدهم بهمن که آقایان البته باید تصویب بفرمایند بدهیم تفاوتش چیست؟ (برای اینکه مخارج مملکت البته باید تصویب کرد) من اول ماده را میخوانم؛

ماده واحده - مجلس شورای ملی عایدات مملکتی را از بابت ۱۳۰۶ مطابق تشخیص بجزء کمیسیون بودجه که بالغ بر مبلغ دو بیست و پنجاه و هشت میلیون و بیست و پنج هزار و هشتصد قران است که بیست و پنج میلیون و هشتصد هزار تومان میشود تصویب و بوزارت مالیه اجازه میدهد که حقوق و مصارف هذمه السنه وزارتخانه و ادارات دولتی و مستمریات و شهریه ها و حقوق منتظرین خدمت و سایر مخارج مملکتی را بر طبق بودجه های تفصیلی که در کمیسیون بودجه تصویب شده و جمع آن دو بیست و سی و پنج میلیون و نهصد و پنجاه هزار و هشتصد و پانزده قران و ششصد دینار بالغ میگردد با تطبیق قانون محاسبات عمومی و قانون استخدام کشوری و قانون استخدام قضات و سایر قوانین مربوطه از اول

اسفند کار سازی دارد. ملاحظه می فرمائید در خبری که کمیسیون طبع و منتشر کرده است اولاً جزء عایدات طبع شده است که آقایان بدقت ملاحظه فرموده اند يك قسمتی از مخارج و بودجه ها هم در آن خبر که تا آن تاریخ تصویب شده بود. طبع شده يك قسمتی هم بعد تمام شده و بطبع داده شده. آن بودجه های جزئی هم که تحت طبع است میرسد توزیع میشود آقایان کاملاً از آنها مسبوق خواهند شد. اگر

ایماده را امروز آقایان تصویب نکنند آیا مخارج ماه اسفند را بچه ترتیب تصویب میکنند؟ ماه اسفندی که الان هم آن است ماه رمضان هم هست احیاء هم داریم شب عید هم داریم و یقین دارم که آقایان مایلند که در این موقع مخارج مملکتی را تصویب کرده باشند خوب از روی چه تصویب بکنند؟ اگر باین ترتیب تصویب نکنند از روی دوازدهم های معمولی تصویب ۳۰۴ و اضافاتی که درین مدت لوایحش تصویب شده است و منظم شده است باید بپردازیم. خوب است آقایان دقت بفرمایند و ببینند تفاوتش از حیث بودجه وزارت مالیه از نقطه نظر سال هفتصد و چهل و هشت هزار تومان و خرده ایست، مسئله دیگر اینکه اگر شما این را تصویب نکنید نه تنها اسفند با این تفاوت پرداخته میشود در اول فروردین و بعد از فروردین و ماه های بعد هم اگر کمیسیون بودجه و مجلس بودجه های ۳۰۷ را نتوانند به جزء بیاورند در مجلس تصویب کنند و دو ماه سه ماه طول بکشد هر چند ماهی که طول بکشد کمیسیون آنرا با این تفاوت که مخالف صرفه جوئی است تصویب مینماید این است اصل مطلب که باید درست دقت بفرمایند. آقای تقی زاده که قبل از حضرتعالی اینجا تشریف داشتند و بحث می فرمودند بطوری مطلب را جلوه دادند مثل این بود که بعد از تصویب کردن این ماده و فراغت مجلس ازین ماده دیگر صحبت بودجه در مجلس نخواهد بود در صورتیکه اینطور نیست.

مدرس - اینطور است

وزیر مالیه - اینطور نیست. اشتباه میفرمائید. چرا اینطور نیست؟ برای این است که بودجه ۳۰۷ بجزء يك سهولتی برای مجلس دارد و حقیقتاً کمیسیون بودجه ۳۰۶ این خدمت را برای شما کرده است که يك صورت جزئی برای شما تمام کرده است که بودجه های ۳۰۷ که اکثراً تطبیق با همان بودجه ۳۰۶ میشود در کمیسیون بودجه ممکن است بيك فاصله خیلی کمی بگذرد و وقتی

بودجه که باید ازس کسر کرده بوده است. حالا از جناب شیخ بنده اینمسئله را تحقیق میکنم که این بودجه که اینقدر مورد نظر است...

آقا سید یعقوب - حاجی را هم بفرمائید. وزیر مالیه - ببخشید عذر میخواهم. این بودجه که این اندازه مورد نظر است و امروز يك مبلغ گراف و مهمی ازس کسر شده است آیا روا هست که آقا میل داشته باشند این زحمت را که کشیده شده و اینکه تصویب شده این ناقص بماند و بودجه اسفند را هم روی بودجه های ۳۰۴ پردازیم و صبر کنیم ببینیم این بودجه کی عملی خواهد شد؟ نه. اینطور نیست و این را هم که شنیده اید بنده مشغول يك جرح و تعدیل هائی شده ام و این جرح و تعدیلهای بقسمت ضعیف تاثیر میکند این هم يك فرمولی است که مکرر شنیده ام این فرمول برای فرار از تناقض است ما برای فرار از داشتن تکیه و تکیه گاه برای آن فکری است که ایشان میخواهند اجرا کنند. یعنی چه؟ درست توضیح می کنم عرض خودم را. آقا خیلی مایل هستند که بودجه کسر شود. خودشان می فرمائید که بودجه مالیه این عرض و طول را دارد. آنوقت برای اینکه از همین فکر فرار بکنید میگوئید اگر جرح و تعدیل شروع شده از جزء ضعیف شروع شده آقا باید این را تصدیق بفرمائید که در هر بودجه وقتی به تناسب و مقایسه ملاحظه کنیم برای هر يك درجه عالی يك عده زیادی درجه پائین هست وزارت مالیه که آقا می فرمایند پنجاه تا صد تا اول فرمودند صد تا مدیر کل دارد و بعضی آقايان گفتند سی تا دارد در صورتیکه روی هم رفته مدیر کل یعنی دارای رتبه نه شاغل مقام وقتی که خیلی داشت بیش از هجده یا نوزده تا نداشت. و اینها در وزارت مالیه هر کدام که در يك اداره رئیس هستند وقتی ملاحظه بفرمائید يك عده زیادی از رتبه های دیگر پائین زیر دست آنها هستند بدیهی است شما اگر يك اداره را حذف کنید

يك رتبه هشت حذف می شود. يك با دو رتبه هفت حذف میشود. يك رتبه ۹ حذف میشود ولی ممکن است سی تا رتبه های دو و سه و چهار و پنج حذف شود این طبیعی است. پس خواستن تقلیل در خرج و خواستن تعدیل و مطابق احتیاج کردن يك ادارات و تشکیلاتی. این آقا جان قوت قلب میخواهد. این دیگر ملاحظه رضایت و عدم رضایت بر نمیدارد. باید اول معتقد شد که این کار بصالح مملکت است یا نه؟ اگر معلوم شد که هست باید این کار بشود. و اگر معلوم شد نیست اینکار هم البته خوب نیست و این بودجه هم زیاد نیست بلکه باید این بودجه هم افزون همانطور که برای معارف میکنید. ولی وقتی که آده معتقد شد که این بودجه زیاد است و نایستی این بودجه را کسر کرد دیگر نایستی ملاحظات درش بشود. باید البته يك قوت قلبی این کار را کرد. این کار را هم که بنده میکنم برای اجرای بودجه مصوبه است ولی البته مخصوصاً در مملکت ما بایستی این کار را با يك رعایت هائی کرد. آن رعایتها را هم بنده مدعی هستم که کاملاً کرده ام آن رعایتها چیست؟ این است که همانطوری که ما در مالیه ممکن است تشکیلات زیادی داشته باشیم، همانطور که ممکن است در مالیه احتیاج به کسر بودجه داشته باشیم، همانطور هم در مملکت هر روز بواسطه يك تشکیلات جدیدی، يك احتیاجات جدیدی يك ناسیسات جدیدی باید درست کنیم. شما دیروز در مجلس رأی دادید برای اینکه ثبت اسناد را در این مملکت اجباری کنیم. این دوائر میخواهد، ادارات میخواهد، ادارات ثبت اسناد اجباری بایستی حتماً بیش از همه جا و هر کس از کسانی که از کارهای دیگر مطلع هستند و در نتیجه تقلیل بودجه بیکار میشوند استخدام کنند. چنانکه ملاحظه می فرمائید در همین جرح و تعدیلها در همین طهران ما قریب صد و سی تا صد و چهل نفر از هر اداره خرج کردیم و مطابق صورت اولی که بنده به آقای وزیر عدلیه دادم ایشان

جواب دادند از این صد و سی چهل نفر صد و سیزده نفر را در همان صورت اول ایشان رأی ثبت اسناد پذیرفتند. باقی میماند بیست و پنج شش نفر از این عده هم عده را که بنده منتظر خدمت کرده ام شاید ده دوازده نفر بیشتر نیستند که آنها هم با حقوق و با رتبه های بالا هستند از نه رتبه و یکی دو تا هم هفت و اینها هم اشخاصی هستند که خودم رأی مالیه احتیاج دارم منتها امروز احتیاج ندارم. فردا احتیاج دارم. می فرستم بولایات فقط شش هفت نفر را منتظر خدمت کرده ام. حکم انفصال نداده ام. باقی را هم که انتقال داده ام و مطابق صورتی که امشب به بنده رسیده و یادمانده صد و سیزده نفر از آنها را در ثبت اسناد پذیرفته اند چون در ثبت اسناد احتیاج دارند، سجل احوال شما همینطور در بولایات و اینجا احتیاج با جزا دارند. و ما باید تو جهات را معطوف کنیم بانهایی که اگر این خدمت از شان سلب شود راه معاششان بسته میشود. بد بخانه این عادت بد که در این مملکت پیش آمده و مردم این مملکت راه معیشت را فقط نوکری دولت میدانند این عادت بد باید از بین برود. البته این را نمیشود گفت که کار در این مملکت هست بلکه کار در این مملکت نیست ولی باین اندازه که اگر کسی بخوهد حقیقه برود کار بکنند کار هست اما يك قدری ما بد عادت کرده ایم. حالا چه باید کرد؟ حالا که ما یک قدری بد عادت شده ایم کار هم باین اندازه ها که باید هنوز موجود نیست باید این ارفاقها را بعمل آورد این ارفاقها را بعمل آورد. این ارفاقها هم بعمل آمده است و از تمام مستخدمینی که بنده جرح و تعدیل میکنم و آقایان جرح و تعدیل را شاید صواب نمیدانند همین اشخاص

اغلب شاید در ادارات دیگر دولت طرف احتیاج هستند و بانها حقوق داده میشود و مشغول کار میشوند

حالا میخواهیم ببینیم که ما چه میبازیم. بر گردیم باصل مطلب. آقای حاج شیخ: میخواهیم ببینیم وقتی این ماده را تصویب کنیم چه میبازیم؟ منصفانه وقتی ملاحظه بفرمائید هیچ چیز نمیبازیم بلکه میبریم هم از حیث صرفه جوئی و هم از حیث وقت که برای مجلس هم این یکی از مسائل مهم است آقای تقی زاده در ضمن فرمایشاتشان اشاره فرمودند (و خیلی متأسفم که اینجا تشریف ندارند) به مسئله نقشه والا هم فالاهم و در ضمن هم تذکری دادند به لایحه خلاصه انتقالی که میباید در مجلس و یکی دو لایحه دیگر بنده کاملاً تصدیق دارم که برای هر مملکت و برای هر مؤسسه و حتی برای هر فردی نقشه لازم است اینکه فرمودند تردید درش نیست بنده هم تصدیق میکنم که ما بواسطه همینکه (چنانچه خودشان هم اشاره کردند) فرصت تازه ای برای ما پیدا شده و بیش از چند سال نیست که ما داریم در این خط سیر میکنیم و یک نقشه حسابی از نقطه نظر مملکتی نداشته ایم صحیح است ولی یک نکته دیگری است که آنرا آقای تقی زاده از غفلت داشتند و بنده عرض میکنم و آن این است که ما در یک دوره از زندگانی ترقی خودمان هستیم که آن دوره اولیش است و این کار هائی که می کنیم هیچکدام بان مراتبی که این اندازه درش تشخیص الهم فالاهم مؤثر باشد نرسیده است. نه اینکه مؤثر نیست و ما باید از این فکر عاری باشیم، نه. ولی ملاحظه بفرمائید اگر کسی سر یک سفره باشد که نان و پنیر در آن سفره باشد یا یک کسی که سر سفره ای باشد که بیست جور سی جوهر غذا های مختلف باشد تصدیق بفرمائید که برای آن شخص که سر سفره نان و پنیر است تشخیص الهم فالاهم کار آسانی نیست بالاخره جوع است و باید سد شود. اما هر وقتی که انشاء الله رسیدیم جلو سفره ای که بیست ناسی نا خوراک های لذیذ و خوب داشت آنوقت باید بیشتر رعایت الهم فالاهم را کرد. همینطور سابقاً هم بنده یک موقعی پیدا کرده و عرض کردم در بودجه ۳۰۷ که حضور آقایان

تقدیم میشود و مطالعه میفرمایند ما شروع کرده ایم و سنک اولش را آنجا گذارده ایم و همانطور که آقای رفیع فرمودند بنده هم امیدوارم و در کمیسیون که خود ایشان عضو هستند آنجا مطلب را بحث می کنیم و اگر ایشان در آن اقلام یک چیزی را بیشتر مهم می دانند یا یک چیزی را کمتر یا دلیل و برهان با هم کنار می آئیم توسعه دادن مسئله معارف و در اطراف آن حرف زدن مثل بحث کردن در یک بدیهی اولی است. اما باید ببینیم امروز نقشه حقیقی ما چیست اول نقشه ما امروز از وقتی که شروع کرده ایم در این خط ترقی بقاء است، شرایط نگاهداری بقاء است. تصدیق می فرمائید که بقاء هر چیز مقدم است. حتی بر معارف برای اینکه ما بخواهیم مدرسه درست کنیم برای اینکه ما بخواهیم معارف درست کنیم، برای این که ما افراد ملت را تربیت کنیم باید اول آنها را باقی نگاه داریم. اول باید هویت و حیثیت ملی آنها را حفظ کنیم. پس نقشه واقعی و اصلی که برای ما از هر چیز مقدم است نقشه بقاء است البته باقی این نقشه ها همه صحیح است و باید در موقع خودش ب فکر بقیتم و معارف هم در درجه اولیه است و هیچکدام این ها را نباید فراموش کرد. ولی این را هم باید دانست که ما هنوز در مقابل آن سفره عرض و طویل واقع نشده ایم. بودجه بیست و پنج میلیونی اصولاً برای یک مملکتی بعرض و طول مملکت ما. برای یک مملکتی که درش راه ساخته نشده، راه آهن ندارد هنوز راه شوسه ندارد، وسایل ارتباطیه ندارد، در یک همچو مملکتی که سه سال است چهار سال است دارد از ملوک الطوائفی خارج میشود در چنین مملکتی ماهنوز در مقابل سفره نان و پنیر هستیم، اینها ما همیشه باید منظور نظر داشته باشیم و حالا برای اینکه در خانم عرایض جلب توجه و مرحمت قلبی آقای حاج شیخ را

نسبت باین ماده بکنم و انشاء الله آن ورقه سفیدشان را از شان بگیرم میخواهم این تبصره را هم برایشان بخواهم دقت بفرمایند برای اینکه شاید این تبصره هم مثل ماده درست مورد توجهشان نشده باشد

تبصره - مبلغ یک میلیون و صد و هشتاد هزار لیره از عایدات ۱۳۰۶ نفت جنوب در جزو عواید سنه ۱۳۰۷ منظور شده و معادل جمع پیش بینی شده در بودجه ۱۳۰۶ از این بابت از محل اضافی وصولی سایر منابع عایدات ۱۳۰۶ برای مخارج مربوطه تخصیص داده می شود. ملاحظه بفرمائید این بودجه ۱۳۰۶ عوایدش را که کمیسیون بودجه هم طبع و توزیع کرده چهار میلیون و چهار صد هزار تومان از بابت عواید نفت جنوب ۳۰۶ پیش بینی کرده است البته این پیش بینی در موقعی بود که این حساب معلوم نبود حالا ما این چهار میلیون و چهار صد هزار تومان را هم از توی این جمع بر میداریم برای شما و میبریم در بودجه ۳۰۷ و تمام مخارجتان را متقبل هستیم که از اضافه وصولی منابع دیگر عایداتتان بپردازیم بعلاوه نه تنها این مخارج که از این بابت بوده از اضافه وصولی سایر عواید می پردازیم و یک میلیون و صد و هشتاد هزار لیره حقیقه در بودجه ۳۰۶ برای شما صرفه جوئی میکنیم میبریم جای دیگر ولی باز علاوه بر مخارج بنده که وزیر مالیه هستم پشت این تریبون رسماً بشما عرض میکنم که منابع زیادی هم از همین ۱۳۰۶ برای تأمین سرمایه بانک نان داریم در صورتیکه آقایان فراموش نکنید که چه لواج مهمی را همینجا رأی دادید که قریب شاید یک میلیون و خرده راجع باضافات ۳۰۵ بود که رأی دادید و تمام آنها را میپردازیم و تمام آن تعهدات را قبول میکنیم و بنده گمان میکنم اینها باید بکفوری قلب آقای حاج شیخ را رؤف بکنند و سبب دلخوشی و خوشوقتی بنده فراهم شود.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم.

رئیس - آقای فیروز آبادی پیشنهاد تنفس کرده اند. بفرمائید.

فیروز آبادی - بنده نظرم این نیست که برویم ده دقیقه یا بیست دقیقه تنفس کنیم و برگردیم غرض این است که برویم آنجا مطالب را بپرسیم ملتفت شویم شاید بفرمایش آقای وزیر مالیه ما هم ورقه سفید بدهیم الان ما نمیدانیم چیست و چون نمی دانیم ممکن است ورقه کبود بدهیم یا این که ممتنع باشیم و اگر در خارج برویم بقدر ده دقیقه یک ربع صحبت بکنیم و توضیحات بخواهیم و برگردیم ممکن است رأی بدهیم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده عرض کردم با کفایت مذاکرات مخالفم.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای فیروز آبادی آقایانیکه موافقند قیام فرمایند (چند نفری قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - در اینجا آقای وزیر مالیه که خوب حقیقه یک وزیر فعال مبرز ناطقی است و کمتر میشود حقیقه در مقابل ایشان صحبت کرد خودشان تصدیق می فرمایند.

رئیس - راجع به کفایت مذاکرات بفرمائید

آقا سید یعقوب - بله عرض میکنم، یک بیاناتی فرمودند که جلب توجه مجلس را کردند که این بودجه برای یکماه بیشتر نیست بنده اجازه میخواهم که خدمت آقای وزیر با دلیل عرض کنم و اثبات کنم که این بودجه ۱۳۰۷ است خواستم عرض کنم که آقای وزیر مبرهن باینکه برهانی فرمودند که برای ما مشتبه شد اینست که بنده استدعا میکنم که اکثریت که آقای باستانی بیزق دارند هستند و آقای

فیروز آبادی حمله میکنند اجازه بدهند که بنده عرایض را عرض کنم

رئیس -- آقای حاج آقا رضا رفیع

رفیع -- من تعجب میکنم از نماینده محترم که در کمیسیون بودجه تشریف دارند و در حضور ایشان تمام مذاکرات شده است آن مذاکراتی که باید بشود شد و آقای وزیر مالیه هم تمام را توضیح دادند و همه آقایان شنیدند بالاخره هشتاد نفر نمود نفر از آقایان اطلاع دارند رای میدهند که این فقط برای اسفند است و میخواهند بودجه ۳۰۶ را بگذارند يك آقايی هم رای نخواهند داد و رای کبود خواهند داد و اگر هزار دلیل برایشان بیآورید فایده ندارد و يك دو بعد از نصف شب ما را خلاص میکنند اینکه دلیل ندارد

رئیس -- آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس -- تصویب شد . پیشنهاد آقای فهیمی

(باین شکل خوانده شد)

تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم :

کلیه اضافه حقوق و ترفیع رتبه در بودجه ۱۳۰۶ نسبت به بودجه و تشکیلات ۱۳۰۴ باید با رعایت مواد ۱۷ - ۲۰ - ۲۵ ، ۲۶ و ۲۷ قانون استخدام کشوری بعمل آید ، (در اینموقع آقای رئیس از مجلس خارج و آقای مرتضی قلیخان بیات نایب رئیس بمقام ریاست جلوس نمودند)

نایب رئیس -- آقای فهیمی

فهیمی -- اگر چه در لایحه ذکر شده است بر طبق قانون و میبایستی قانون حتماً معمول باشد ولی متأسفانه در عمل دیده ایم که بقانون که عمل نشده است برخلاف مدلول قانون رفتار شده است این بود که بنده ناچار این پیشنهاد را کردم غالباً آقایان در ضمن مذاکراتشان يك اعتراضاتی بقانون استخدام می فرمایند که این قانون خیلی اسباب

اضافه حقوق و ترفیع رتبه برای آنها منظور شده است و اینها اسباب سنگینی بودجه میشود و اسباب این می شود که بواسطه سنگینی بودجه يك عده دیگری را از کار بیکار کنند این است که بنده برای تذکر پیشنهاد کرده که در ماده قید شده که ارتقاء و نظارت خدمت و ترفیع رتبه در بودجه ۱۳۰۶ یعنی در بودجه جدید که از اسفند بان طرف است با رعایت قانون استخدام باشد البته وزارت خنثها و مخصوصاً وزارت مالیه از خیلی از زحماتی که آنها وارد می آید و حجت خواهند شد

نایب رئیس -- پیشنهادی از طرف آقای دکتر مصدق رسیده است قرائت میشود . چون راجع بختم جلسه مقدم است

(این قسم قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که جلسه ختم شود

نایب رئیس -- آقای دکتر مصدق

دکتر مصدق -- یکی از خصائص حکومت شوروی دادن مجاز در فکر است که باید بندها حکومت شوروی مجاز بدهند که يك وقتي بتوانند در مسائل تأمل کنند فکر کنند و با يك نظریات کاملی اگر يك لایحه پیشنهاد میشود رای بدهند بنده قبل از اینکه این لایحه رای به بنیم حقیقه مردد بودم که ورقه سفید بدهم یا آبی چون میدانستیم که حقیقه این بودجه صحیح است که رای سفید بدهم یا صحیح نیست که رای آبی بدهیم و بکلی مردد بودم ولی بعد که این لایحه را بنده گرفتم و خواندم دیدم که این بودجه ۱۳۰۷ است .

مدرس -- و ۱۳۰۸

دکتر مصدق -- بنده میپرسم از يك مجلس شورای ملی و از يك دولتی که چطور می خواهند این بودجه را بگذارند ؟ زیرا که این جا می نویسد : مجلس شورای ملی عایدات ممالکاتی را از بیت ۱۳۰۶ مطابق تشخیص به جزء کمیسیون بودجه که بالغ بر مبلغ ۲۵ میلیون تومان است تصویب و بوزارت مالیه جازده میدهد که حقوق

و مصارف وزارت خنثها و ادارات دولتی و مستمریات و شهریه ها و حقوق منتظرین خدمت و سایر مخارج ممالکاتی را بر طبق بودجه های تفصیلی که در کمیسیون بودجه تصویب شده است و جمع آن بمبلغ ۲۳ میلیون و کسری تومان بالغ می گردد با تطبیق قانون محاسبات عمومی و قانون استخدام کشوری و قانون استخدام قضاة و سایر قوانین مشروطه از اول اسفند کار سازی دارد ، عبارت از اول اسفند یعنی چه ؟ یعنی از اول اسفند تا آخر اسفند ؟ یا از اول سال تا آخر سال دیگر ؟

نایب رئیس -- آقا راجع بختم جلسه فرمائید

دکتر مصدق -- بلی اگر واقعاً مال اسفند است خوب است این را توضیح بدهند که ما ملتفت نشویم اگر هم مال تمام سال است خوب آرا هم بگویند . باین جهت بنده پیشنهاد ختم جلسه کرده که با جلسه ختم شود یا تلفظ داده شود نه يك مطاعانی بکنیم و فکر کنیم که اگر بید بودجه یکسال یا دو سال بعداً ما امشب تصویب کنیم آرا هم نفهمیم

وزیر مالیه -- البته ختم جلسه با عدم ختم جلسه چیزی نیست که مربوط به بنده باشد و با آقایان نمایندگان محترم است بنده فقط میتوانم از آقایان نمایندگان تقاضا کنم که موافقت فرمایند جلسه ختم نشود چون استدلال آقای دکتر مصدق راجع بختم جلسه نبود و يك موضوعی را راجع به لایحه فرمودند این بود که بنده جواب عرض میکنم . اگر ممکن بود که يك شوخی بکنم عرض میکردم اختیار حضرت فیل را دارید برای اینکه این بودجه ۱۳۰۶ و مال اسفند ۱۳۰۶ است از اول اسفند که نوشته شده از تاریخ تصویب امشب که دم اسفند است نیست از اول اسفند یعنی از اول اینماه تا آخر این ماه .

دکتر مصدق -- پس اینرا بنویسید

وزیر مالیه -- بسیار خوب میل دارید می نویسم

اصلاح عبارتی پیشنهاد کنید که از اول اسفند تا آخر اسفند دوباره تکرار میکنم از اول اسفند ۱۳۰۶ تا آخر اسفند ۱۳۰۶ ایشان پیشنهاد میفرمایند بنده هم موافقت میکنم دیگر محتاج باین نیست که ایشان پیشنهاد ختم جلسه بکنند این واضح است

دکتر مصدق - بسیار خوب پیشنهاد میکنم

نایب رئیس - رای میگیرم ختم جلسه

دکتر مصدق - استرداد میکنم

وزیر مالیه - خوب حالا اجازه میفرمائید جواب آقای فهیمی را عرض کنم؟
نایب رئیس - بفرمائید

وزیر مالیه - عرض میکنم که پیشنهاد آقای فهیمی ذکر يك دو سه فقره از مواد قانون استخدام نبود و مکلف کردن وزارت مالیه بر عایت آن مواد - البته این پیشنهاد را که ایشان کردند ناچار ما يك مطالعه و مراجعه بقانون بوده ولی حقیقه بنده تا شنیدن و با خواندن این ماده باز نمی دانم مقصود واقعی و حقیقی چیست؟ زیرا که این مواد قانون استخدام است و ما هم مکلف هستیم که تمام قانون استخدام را اجرا کنیم و تمام موادش را هم مکلف هستیم اجرا کنیم بنا بر این ما نباید يك یا دو ماده را استثناء کنیم و در قانون ذکر کنیم فلان ماده را باید اجرا کرد این صحیح نیست. حالا اگر آقای فهیمی مقصودشان این است که در اجرای مواد قانون سابقاً يك تسامحی شده است و میخواهند تذکر بدهند که این تسامحات نشود این دیگر محتاج بذکر این پیشنهاد نیست ما خودمان در ماده نوشته ایم که با رعایت قانون استخدام کشوری و قانون استخدام قضات و هیچ استثنائی نکرده ایم حالا اگر نظر آقایانست که يك مسامحه هائی شده و دیگر نباید بشود البته ماهم از نقطه نظر اجرای قانون ما موربم و خودمان را مقید می کنیم که این قبیل مسامحه ها دیگر نشود و اگر نظر دیگری هم دارند باز ممکن است آن نظریات شان را در خارج بطور تذکر بفرمایند و قضیه

حل کنیم و الا ذکر مواد قانون استخدام در این لایحه که خود آن مواد لازم الاجرا است لازم نیست
فهیمی - مقصود بنده همین مطلبی بود که آقای وزیر مالیه فرمودند راجع بر عایت نشدن مواد قانون استخدام بود در عمل حالا هم استدعا میکنم از ایشان که نمره مواد را یاد داشت بفرمایند و تذکر بدهند که رعایت کنند و پیشنهاد خودم را استرداد میکنم

نایب رئیس - پیشنهاد آقای بهبهانی

(این قسم قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم تنفس داده شود

بهبهانی - بنده تصور میکنم که گذشته از این که اغلب آقایان خسته شده اند و الان سه ساعت متجاوز است که جلسه تشکیل شده و هیچ تنفس داده نشده است يك قدری هم افکار خسته شده است علاوه بر این تصور میکنم که آقایان موافقین با این لایحه هم موافق با ختم جلسه نیستند و این لایحه را يك لایحه مهمی میدانند و میل دارند که امشب بگذرد ولی این منافات ندارد با اینکه چند دقیقه تنفس داده شود و بعد از تنفس دو باره مذاکره شود و بگذرد و الا سخت گیری کردن که چهار پنج دقیقه تنفس هم داده نشود این فلسفه ندارد بنده از آقای وزیر مالیه هم تقاضا کردم موافقت بفرمایند و چند دقیقه تنفس داده شود - از آقایان هم خواهش میکنم که موافقت بفرمایند دوسه ساعت هم وقت داریم

نایب رئیس - آقای عراقی

عراقی - بنده خیلی تعجب میکنم که بعضی از آقایان نمایندگان گاهی پیشنهاد تنفس میکنند و گاهی پیشنهاد ختم جلسه و خوب است بجای این سؤال و جوابها و مذاکره در پیشنهادها باصل مطلب بپردازیم و بعد مجلس را ختم کنیم و این تنفس برای حل يك قضیه نیست که تفریحی باشد و بخواهیم در خارج صحبت کنیم يك قسمتش شاید برای این باشد که میل نداشته باشیم باین کار خاتمه بدهیم اگر بخواهیم رفع خستگی

بکنیم و اگر حالا تنفس داده شود آخر شب است یاد دیگر بر نمی گردند باعده کافی نمیشود و باز میباید و مذاکرات این جلسه هم بی نتیجه میشود خوبست موافقت بفرمایند که بجای این پیشنهادها باصل مطلب بپردازیم و يك مرتبه جلسه را ختم کنیم

نایب رئیس - رای میگیرم به پیشنهاد آقای بهبهانی

آقایانیکه موافقت قیام فرمایند

(عده قلیلی برخاستند)

نایب رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد آقای حاج

شیخ بیات

(این قسم قرائت شد)

پیشنهاد میکنم تبصره بقرار ذیل نوشته شود:

تبصره - مبلغ اضافی ۱۳۰۶ که در این لایحه ذکر شده اختصاص دارد ب سرمایه بانک ملی

حاج شیخ بیات - بنده عقیده دارم که در دوره ششم پارلمان و مجلس شورای ملی يك افتخار بزرگی که این مجلس برد مسئله لایحه بانک ملی است و در آتقانون هم سرمایه که مجلس برای او قائل شده بود اضافات سنوات ۱۳۰۵ بود بعد يك لوائح اضافی دولت آورد و بکلی آن ماده را که راجع ب سرمایه بانک قید شده بود از بین برد و در اینجا آقای وزیر مالیه فرمودند که ما يك اضافه مهمی در ۱۳۰۶ پیدا کرده ایم و آنرا در اینجا قید و ذکر کردیم که جزء بودجه مملکتی برای سنه ۱۳۰۷ باشد. بزآن طرف هم در موقعی که آن لایحه اضافات مطرح بود بعضی از آقایان این جا مخالفت کردند که این اضافات برای سرمایه بانک ملی تخصیص داده شده. این گذشت باز از طرف دولت گفته شد که شما لایحه راجع بمتخصص بانک را بگذرانید ما بانک را تأسیس می کنیم حالا بنده آمدم اینجا و تقاضا میکنم که آقای وزیر مالیه هم موافقت بفرمایند با این نظریه برای تشکیل این بانک که هر چه زودتر ممکن است این بانک تأسیس شود مخصوصاً هم چون لایحه متخصص از مجلس گذشته است و اگر

يك سرمایه هم مطابق همین لایحه که سرمایه هنگفتی است برای بانک تخصیص داده شود گمان میکنم ما دو سه ماه دیگر دارای يك بانک صحیحی باشیم از این جهت بنده تقاضا میکنم از آقایان نمایندگان محترم که موافقت بفرمایند که این قدم مهم را ما برداریم و این خدمت مهم ملی را انجام بدهیم.

وزیر مالیه - بنده موقع را مغتنم می شمارم که با اطلاع نمایندگان محترم برسانم که رئیس بانک ملی مان هم تعیین شد و معرفی شد و عنقریب حرکت خواهد کرد یعنی امروز يك تلگرافی از آقای فرزین وزیر مختار آلمان داشتم راجع باخبار و اطلاع از این قضیه. اما راجع بقسمت پیشنهاد آقای حاج شیخ بیات کان میکنم که شاید این جا تشریف نداشتند که در اینجا راجع باین قضیه بحث طولانی شد. بانک ملی بقدر کافی سرمایه خواهد داشت و این يك میلیون و ۱۸۰ هزار لیره هم که ملاحظه میفرمائید بسنه ۱۳۰۷ انتقال داده شده است از بابت این نیست که تنها ما يك اضافه عایدات داریم بلکه برای اینست که ما يك عمل مملکتی را هم اصلاح کنیم چون در مدت گذشته عوائد فقط جنوب يك مبلغی پیش بینی میشد و آن مبلغ پیش بینی شده را در بودجه جمع میکردند و همیشه این پیش بینی ها کم و زیاد بود و جمع و خرج متناسب نمیشد ولی حالا ما این عملی را که می کنیم مبلغ آن در بودجه ۳۰۶ حساب و تفریح شده و روشن شده و مال سال قبل را جمع می کنیم و جزء بودجه سال ۱۳۰۷ معین میکنم و عوائد و مخارجش را مرتب می کنیم و باین واسطه يك قدم بزرگی برای اصلاح طرز بودجه مملکتی برداشته میشود باین ملاحظه بنده خواهش میکنم که آقای حاج شیخ مساعدت بفرمایند و بگذارند بهمین ترتیبی که ذکر شده عمل شود و پیشنهاد خودشان را مسترد بفرمایند.

نایب رئیس - رای میگیرم به پیشنهاد آقای حاج

شیخ بیات آقایان موافقت قیام فرمایند

(عده قلبی قیام نمودند)

نایب رئیس - قابل توجه نشد، پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب -

(این قسم خوانده شد)

ماده الحاقیه را پیشنهاد می کنم: وزارت مالیه مکلف است بودجه های وزارتخانه را مطابق مواد قانون استخدام و با در نظر گرفتن جزء اخیر ماده ۲۰ قانون استخدام بپردازد.

آقا سید یعقوب - بنده آن را زین ملیت خودم از عملیات وزیر مالیه شکر گذاری می کنم چرا؟ اولاً این را بگویم بعد جلسه هم پیش می کشم چرا؟ برای اینکه می بینم که در دوره ششم وزیر مالیه آمده است این جا عوائد ما را با سال دیگر قرار داده است ۱۴ کرور برای ما ذخیره کرده است حقیقه من تمام نمیشد خودم از عملیات آقای وزیر مالیه شکر گذاری می کنم و این بهترین قدمی بوده است که بعد از رفتن آمریکائی ها بر داشته اند و نباید حقائق از بین برود بنده هم می گویم تاریخ هم می گوید که حقیقه وزارت مالیه فعالیتی بخرج داد و قدمهای بزرگی برداشت برای ما ولی از يك مسئله ناچارم دفاع کنم و آن مسئله این است که گفتم این بودجه بودجه ۱۳۰۷ خواهد شد

خود وزارت مالیه هم تصدیق میکنند که این بودجه بودجه ۱۳۰۷ خواهد شد دلیلش چه چیز است؟ این است که خودشان فرمودند که ما دوازدهم هارا مطابق این لایحه خواهیم آورد پس باید تصدیق فرمائید که در واقع ما امشب رای میدهیم به بودجه تفصیلی ۱۳۰۷ هم بعایداتش هم بخارجش چرا؟ بعلت اینکه در اول گفتند که در فروردین و اردی بهشت و خرداد و تیر ماه تماماً دوازدهم می آید روی این لایحه نه روی قانون بودجه ۱۳۰۴ قانون بودجه ۱۳۰۴ هم بنظر من می آید که تفصیلی از مجلس گذشته در سیدوشش هم بودجه تفصیلی گذشته است از نظر مجلس و شما می خواهید ۱۳۰۷ را مطابق ۱۳۰۶ بدهید پس بنظر بنده این چیزی که میگذرد این ماده واحده

قاعده و اساس بودجه ۱۳۰۷ است هائطوری که آقای دکتر مصدق و دیگران هم فرمودند و ایرادی هم بایشان وارد نیست. بکمسیون هم ایرادی نیست بلکه ایراد بر مجلس است که با کمتر فشار وارد آورده اند ما هم کمتر بوزراء فشار آوریم که چرا بودجه را زودتر می آورند پس ایراد بر مجلس است. بکنفر از مجلس با فشار وارد نیابرد که کمسیون بودجه گو بودجه آن ...

جمعی از نمایندگان - (با همهمه) هزار مرتبه گفتیم فریاد زدیم

(صدای زنگ نایب رئیس)

آقا سید یعقوب - ببخود همهمه نکنید. هیچکدامتان نگفتید این صورت همی مجلس حاضر است حالا همه بلبل شداید. عرض کنم راجع بان ماده صحبت نمی داشتم مقام ریاست هم تصدیق میفرمایند که اکثریت مجلس بقدری بی رحمی کردند که نگذاشتند لا اقل دوسه نفر صحبت بدارند و فوراً رای دادند معلوم است حکومت هم با اکثریت است و حکمش فاطح است و بنده ناچارم در بعضی مسائل که نظری دارم در ماده واحده عرض کنم و ایرادی هم البته ز بنده وارد نیست و مطابق ماده ۶۳ هم چون شور اول است نمیشود بر بنده ایراد کرد ...

دکتر طاهری - چرا مشمول ماده ۶۳ هست

آقا سید یعقوب - این را هم خودم خدمت آن عرض کردم. خلاصه این مسئله برای خاطر اینکه آقایان نمایندگان و آقای وزیر مالیه مستحضر باشند که در جزء اخیر ماده ۲۰ قانون استخدام مصرح است که ترقی از رتبه مادون بمرتبه ما فوق شرطش این است که وزارت خانه آن رتبه را لازم داشته باشد این معنایش این است که اگر لازم ندارند ترقی ندهند ولی در این مدت هر کس آمده است و توی خانه اش نشسته است و مواجب گرفته است آمده اند او را بالا بردند. چرا؟ برای اینکه میگویند مرور زمان بر او گذشته است با ما منتظر خدمت است دارد حقوق انتظار

خدمت میگیرد يك مرتبه میرود بالا چرا؟ چون میگویند مرور زمان بر او گذشته است هر چه هم فریاد زدیم بجائی نرسید. بنده همیشه فریاد زده ام که این قانون استخدام يك اژدهای دمانی خواهد شد که مملکت ما را می بلعد با اینکه در همین قانون جاهائی هم دارد که برای مملکت مفید است ولی میبندد و فوری بالا میبرند اشخاص را. در صورتیکه با این اقدامات اخیر وزیر مالیه اگر بیابند و این ماده را هم در وزارت خانه ملاحظه کنند نه وزارت مالیه بلکه در تمام وزارتخانه خواهند دید که چقدر حملات بوزارت خانها کمتر میشود و چقدر کارها سریع تر خواهد گذشت و عملی تر خواهد شد از آن طرف هم يك صرفه جوئی کاملی در بودجه خواهد شد این است که بنده پیشنهاد کردم اینجا اضافه شود که آن قسمت را مکلف باشند در نظر بگیرند و تا رتبه را احتیاج نداشته باشند بکسی ندهند و اشخاص را بیدجهت ارتقا ندهند و بعنوان اینکه سال گذشته و مرور زمان گذشته بالا نبرند بینی و بین الله اینها يك چیزهائی است که مطابقه با فلسفه و با روح قانون نمیکند خدمت نکرده توی خانه اش گرفته و نشسته حقوق گرفته ارتقاء رتبه هم میگیرد. گمان نمی کنم روح اکثریت مقدس هم با این ترتیبات موافق باشد و خوبست بان پیشنهاد رای بدهند.

وزیر مالیه - اولاً راجع باینکه نماینده محترم فرمودند این بودجه بودجه ۱۳۰۷ است اگر این طور عقیده داشته باشیم که مجلس شورای ملی اجازه خواهد داد يك سال دیگر هم ما با اصول دوازدهم زندگی کنیم بلی و آنوقت هم تازه چه فرق می کند که آن دوازدهم ها روی بودجه کهنه ۱۳۰۴ ولواج اضافی که بعد ها تصویب شده باشد یا از روی بودجه جدید که تازه تر و متناسب تر با احتیاجات و مقتضیات است داده شود؟ ولی بنده عقیده ام این است که آقایان محترم این اجازه را نخواهند داد و امید دارم که آقایان محترم هم سعی خواهند فرمود که در دو ماهه اول بودجه های ۳۰۷

را بیاورند بمجلس و چون بودجه های جزء سنه ۳۰۶ در کمسیون بدقت و بجزء رسیدگی و تصویب شده این بودجه ها بیاید و مأخذ بودجه های ۱۳۰۷ میشود و دقتش هم شده چندانی وقتی هم لازم نخواهد داشت پس در این صورت با اظهار تشکری که از ملاطفتهای آقا می کنم عرض میکنم و تأیید میکنم که تأثیر این ماده فقط برای پرداخت اسفند است و اما آن قسمت راجع بماده ۲۰ قانون استخدام اینجا هم باز مطلب برای بنده روشن نیست اگر عقیده شان این است که در مواد قانون استخدام يك ابهامی است یا آن مواد را قوه مجریه سوء تفسیر و سوء تعبیر کرده است و بد اجرا کرده است راه این این است که بموجب يك طرحی، يك ماده آقایان رای اصلاح آن ماده یا مواد تهیه کنند و آنها را اصلاح کنند. اگر هم خیر نظری که آقا دارند در نتیجه سوء تعبیر و تفسیر یا در نتیجه ابهام نیست و قانون استخدام هم اصلاً این نظری که فرمودند نداشته است البته آنوقت ما مورد اعتراض نیستیم و قانون را ما مکلف هستیم اجرا کنیم. در هر حال آنچه که بنده استنباط می کنم از قانون استخدام این نظریه آقای آقا سید یعقوب يك نظریه ایست که قابل دفاع است و نظر بنده هم صحیح است ولی جای این مذاکره اینجا نیست و این را يك طرحی برایش تهیه کنند و ما هم مطالعه میکنیم و موافقت میکنیم که با دقت و در موقع خودش اصلاح شود و بگذرد و حقیقه اگر يك اشتباهی است آن اشتباه رفع شود و خوبست آقا پیشنهادشان را مسترد بفرمایند.

آقا سید یعقوب - بنده استرداد می کنم.

نایب رئیس - پیشنهاد آقای محمد ولی میرزا و فرشی.

(این قسم خوانده شد)

در ماده واحده علاوه شود: تبصره - پیشنهاد میکنیم مبلغ ده هزار تومان از محل اضافه عایدات راه سنه ۱۳۰۶

برای مرمت سد میدان چای تبریز منظور و به مصرف برسانند .

بعضی از نمایندگان - اضافه خرج است نمی شود پیشنهاد کرد .

نایب رئیس - بک پیشنهاد هم در همین زمینه از طرف جمعی از آقایان رسیده است قرائت میشود (این قسم قرائت شد)

تبصره ذیل رایبیشنهاد میخائیم : مبلغ ده هزار تومان که برای مخارج تعمیر رودخانه شهر تبریز از طرف دولت پیشنهاد شده است در جمع بودجه کل منظور شود عدل ثقة الاسلامی - مولوی - اسکندری و بعضی دیگر حاج آقا رضا رفیع - این هم اضافه خرج است نمی شود .

نایب رئیس - وکیل کلیه نمی تواند پیشنهاد خرج بکند .

(جمعی از نمایندگان - صحیح است)

عدل - اجازه میفرمائید توضیحی عرض کنم ؟
شیروانی - اساساً اینموضوع قابل مذاکره نیست
کازرونی - عقیده شان این است که دخل است

نایب رئیس - پیشنهاد آقای دکتر طاهری

(اینقسم قرائت گردید)

پیشنهاد می کنم که در سطر اخیر بعد از عبارت و سایر قوانین مربوطه اضافه شود با رعایت تبصره سوم بودجه وزارت معارف تا آخر .

نایب رئیس - بک پیشنهاد دیگری هم در همین زمینه رسیده است قرائت میشود

(این قسم قرائت شد)

پیشنهاد می کنم بر ماده اضافه شود : با رعایت تبصره سوم بودجه وزارت معارف

بامداد - ملک مدنی - خطیبی

دکتر طاهری - موضوع این پیشنهاد این است که

بنده پیشنهاد میکنم بجای ازاول اسفند نوشته شود در ماه اسفند کارسازی شود

وزیر مالیه - بنده موافقت میکنم با این پیشنهاد

نایب رئیس - آقای دکتر مصدق دیگر توضیح ندارید؟
دکتر مصدق خیر

نایب رئیس - پیشنهادی هم آقای فیروز آبادی در همین زمینه داده اند

فیروز آبادی - نظر بنده هم تا همین شد

نایب رئیس - پیشنهاد آقای دشتی

(اینطور قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم جمله مستمریات و شهریه ها حذف شود و اگر دولت آنها را لازم بداند بودجه تفصیلی آن بمجلس شورای ملی آمده و لزوم و عدم لزوم آن به تصویب اکثریت مجلس برسد

دشتی - بنده همیشه با شهریه و مستمری مخالف بودم و در کمیسیون بودجه هم همیشه مخالفت کرده ام و دو دلیل کوچک مختصر هم از برای مخالفت با شهریه و مستمری دارم :

یکی اینکه آتیهائی که مالیات میدهند و از دادن پول آنها بودجه مملکت تشکیل میشود آنها بما اجازه نمیدهند که پول آنها را بدهیم بفقراء چون غالباً آقایان دلیل می آورند که این پول باشخاصی داده میشود که فقیرند و آن کسانی که مستمری میگیرند و شهریه میگیرند بی بضاعت و فقیرند و واجب الترحم هستند . این دلیل شان است . اما بالاخره رعایای کرمان و شیراز و تبریز اینها مسؤل فقر و فلاکت مردم که نیستند آقا : اینها پول را برای حکومت مملکت و سعادت عمومی و تأمین آن میدهند نه برای چند نفر فقیر و بی بضاعت با کسانی که در طهران نشسته اند که بانها شهریه و مستمری داده شود و بالاخره این منطق تحریف را نمیشود هیچ کجای دنیا قبولاند که چون این اشخاص فقیرند باید بانها

اعانت کرد اگر شما خیلی دل نان میسوزد برای این اشخاص از جیب نان در بیاورید و بدهید این پول که مال ما نیست که ما بدهیم این پول را برای چیز های دیگر داده اند برای معارف برای صحیه برای تنظیمات مملکت داده اند این را نداده اند که ما مفتی بدهیم بدیگران بخورند بنا بر این این منطق تحریف است و در هیچ جای دنیا حتی در ممالک وحشی هم این را نمی پسندند که بک پولی از مردم بگیرند و در صورتیکه بما اجازه هم نداده باشند آنوقت بدهیم بیک مشت مردم دیگر . اگر می خواهید بدهید از کیسه قنوت خود نان بدهید . و دلیل دیگر این است که اساساً مستمری و شهریه بد است زیرا که حقیقه مردم را دادن مستمری و شهریه مفت خور میکند و این خیرات و مبرات در صورتی صحیح است که انسان اولاً از جیب خودش بدهد ثانیاً بکسانی بدهد که مستأصل باشند و نتوانند کار کنند خوب البته بمن هم ماهی صد تومان بدهند بنده دیگر هیچ داعی ندارم بیایم کار کنم بالاخره اگر ما بک مردمان مذهبی هم باشیم باید بزرگان دین خودمان نگاه کنیم و آنها اقتدا کنیم مشهور است که حضرت امیرالمؤمنین (ع) همیشه زحمت میکشید و کار میکرد و ارتزاق میکرد بالاخره میگویند فلانکس مالا است فلانکس سیداست فلانکس خدمت کرده است فلانکس چه کرده است این منطق ها که شاهزاده محمدولی میرزا آمدند اینجا و گفتند اگر اینها مشمول قانون استخدام اند خوب آقا جان بالاخره باید حقوق تقاعد بگیرند اگر هم نیستند که دولت مسؤل نیست بکسی شهریه و مستمری بدهد . حالا با وجود همه این ها دولت اگر لازم میدانند که بعضی از این اشخاص شهریه و مستمری داده شود صبر کنند این ماده واحده بگذرد بعد آن صورت مستمریات و شهریه ها را بمجلس بیاورند و تجدید نظری در آن بشود و کم و کسر بشود و بالاخره بلکه معلوم شود که بک یا دو نفر مستحق است و باید باو چیزی داده شود اگر هم مستحق نیستند که قطع شود .

نایب رئیس -- آقای حاج شیخ بیات

حاج شیخ بیات - آقای دشتی اینجا يك اندازه نایب فرمودند نظریه ما را و آن این بود که اصولاً باید تمام بودجه‌های مملکت را باین قسم و جزء جزء تحت نظر در آورد و دید که آیا موکلین ما کدام قلم را اجازه می‌دهند تصویب کنیم و کدام يك را اجازه نمی‌دهند که رد کنیم. ما هم همین عقیده را داشتیم و عرض کردم خدمت آقایان که بودجه مملکتی را در تحت ماده واحده نگذرانید و قلم بقلم بگذرانید و صورت بودجه‌ها بیاید مجلس و تمام نمایندگان در اطرافش دقت کامل بکنند و حقیقه تشخیص بدهند و وظیفه و کالشان را مطابق آن تشخیص شان عمل کنند و رأی بدهند ولی حضرتعالی فرمودید که با چشم بسته و گوش نشنیده رأی بدهید بدون اینکه بدانید بودجه مملکتی چه چیز است

دشتی - بنده کی چنین عرضی کردم

حاج شیخ بیات - خوب حالا که بنا شد با چشم بسته و گوش نشنیده ما پول مفت ب مردم بدهیم بنده نمیتوانم فرقی بگذارم بین این ادارات عریض و طویلی که در این مملکت هست با این شهریه و مستمریات حضرت مستطاب عالی اگر دل نان برای موکلین خودنان میدوزد میخواستید اضافه حقوق و کلارا در موقع خودش تصویب نکنید

دشتی - بنده تصویب نکردم

حاج شیخ بیات - تمام این مستمری‌ها جلانی - آقا شما میخواستید نگیرید الحمدلله همه چیز هم دارید مثل ما نیستید

زوار - میخواستید با پول ملت بکریلا زورید معتضد استرآبادی - (خطاب زوار) بتو چه که این

فصولی‌ها را میکنی توهین میکنی

(همه نمایندگان)

(صدای زنك نایب رئیس)

حاج شیخ بیات - بنده هم کاملاً معتقدم که نباید پول

مردم را داد بدیگران ملت هم معتقد است پولی را که میدهد بمصرف خودش برسد و چیزی که میدهد نفعش عاید خودش بشود از قبیل صحیه . معارف . امنیت مملکت . آقای دشتی همانطور که فرمودید گوش بدهید و عریض بنده را هم بشنوید . توجه بفرمائید .

افسر - مباحثه شخصی ندارید که می فرمائید گوش بدهید .

نایب رئیس -- آقای حاج شیخ حرف خودنان را بزنید .

حاج شیخ بیات - بلی . ایشان دو دلیل ذکر کردند برای پیشنهاد خودشان . یکی اینکه موکلین شان فقرا هستند و اشخاص فقیر پول کسی را باین زحمت تحصیل می کنند و میدهند که خرج خودشان بشود و مفت خوری مصرف نشود بنده عرض میکنم که اگر نخواهید این نکته را بطور کامل مراعات فرمائید همان عرضی بود که نیمساعت قبل گفتم که باید بودجه تفصیلی بجزء بیاید در مجلس و مطرح شود تا بدانیم که مفت خور کیست و غیر مفت خور کیست و الا چشم بسته بنده نمیتوانم بگویم که همه مفت خور هستند . مفت خور را تا بنده نشناسم نمیتوانم بگویم که هرچه شهریه و مستمری است مال مفت خورها است . البته بعضی از مستمریات در غیر مورد مصرف میشود همانطوریکه هرچه در بودجه مملکتی است از برای احتیاج کامل مملکت صرف نمیشود ما کار را برای اشخاص نهیه می کنیم نه اشخاص را برای کار . عمل ما در این مملکت این است . بنا بر این خوب بفرمائید روی تمام این ۲۵ میلیون قلم نه بکشند برای اینکه بمقتخورها داده میشود

نایب رئیس - رای میگیریم به پیشنهاد آقای دشتی آقایانی که موافقند قیام فرمایند

(دوسه نفر قیام نمودند)

نایب رئیس -- تصویب نشد . پیشنهاد آقای امامی

(این قسم قرائت شد)

بعد از جمله (از اول اسفند علاوه شود تا آخر اسفند ۱۳۰۶)

امامی - نظر بنده تأمین شده است مسترد میکنم

نایب رئیس -- پیشنهاد آقای تقی زاده

(بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد می کنم تبصره ذیل بماده واحده اضافه شود .

تبصره ۲ - بودجه اجالی مذکوره در ماده فوق مخصوص ماه اسفند جاری است و نمیتواند مأخذ پیشنهاد يك دوازدهم برای ماههای سال آتیه بشود و باید بودجه تفصیلی امسال بعنوان اساس بودجه سال آینده تأیید مطرح شود تفصیلی شود و بتصویب برسد

تقی زاده - يك نکته اش گویا اشتباه خوانده شد (تا اینجا مطرح شور تفصیلی شود و بتصویب برسد) درست است . وقتی که بنا شد بودجه های تفصیلی امسال آخر اسفند سال جاری مجلس بیاید و گفته میشود که یکی از اساس های مشروطیت مختل میشود و مجلس تکلیفش این است که مفضلاً بداند مخارج و عایدات مملکتی را نه تنها برای کسب اطلاع و تصویب بلکه چنانچه خود آقایان چه موافق و چه مخالف تصدیق کردند باید بواسطه دقت در اینها اصلاً مجلس مصمم بشود که چه سیدستی را اتخاذ کند و مملکت چه نقشه باید داشته باشد

هر سال هم میفرمایند حالا که این ترتیب گذشته است مردم هم این پولها را گرفته اند وقت هم برای ذکر توضیح باقی نیست پس حالا خوبست تصویب بفرمایند انشاءالله سال بعد بودجه تفصیلی را میآورند و با عنقریب بمجلس شورای ملی تقدیم خواهد شد برای سال آتیه و در آنوقت صحبت خواهد شد و قبل از وقت تصویب خواهد شد ولی باز هم در سنه آتیه در اسفند سال آتیه يك بودجه اجالی در تحت ماده واحده می آورند و باز این بودجه اجالی که الان تصویب میشود از اول اسفند امسال تا ۲۰ اسفند

سال آتیه است و باز شروع خواهد شد بيك دوازدهم حالا اگر باز بيك دوازدهم از روی بودجه تفصیلی پیشنهاد می شد عیبی نداشت ولی از روی همین بودجه اجالی می آید و آنوقت هیچ نظر مجلس در بودجه تفصیلی نیفتاده که بداند چیست و در هر صورت نه وقت برای رسیدگی بودجه ۱۳۰۶ مانده و نه برای ۱۳۰۷ . حالا اگر مقصود اینست همانطور که آقایان میگویند در بودجه ۱۳۰۷ باید بحث شود خوب در اینصورت برای ماه اسفند یعنی برای بودجه ۱۳۰۶ وقت ضیق است و باید ماه اسفند را فوراً تصویب کرد خیلی خوب بنده در این صورت پیشنهاد کردم که این ماده واحده ماخذ بيك دوازدهم های سال ۱۳۰۷ که میفرمایند نشود و این شرط در اینجا قید شود و اگر هر آینه می خواهند در ماه فروردین ۱۳۰۷ بيك دوازدهم بگیرند همین بودجه تفصیلی که برای ۱۳۰۶ از طرف کمیسیون تنظیم شده همین را بیاورند در مجلس و مورد بحث قرار بدهند و در مجلس تصویب شود . وقت هم که داریم آنوقت اگر خواستند بيك دوازدهم بگیرند از روی همین بودجه تفصیلی که برای ۱۳۰۶ مرتب شده در یافت دارند و این اساس بودجه سال آینده بشود و الا اگر حقیقه مراد این است که این ماده واحده بگذرد و باز بیایند و بيك دوازدهم بيك دوازدهم از روی همین بودجه اجالی بخواهند این بسیار از طریق مشروطیت دور است . یکی از آقایان وقتی گفتیم مملکت بيك نقشه میخواهد گفتند باید این صحبت ها را در کمیسیون بودجه جدید کرد بنده معتقدم که در مجلس وقتی صحبت می کنیم یا در کمیسیون وقتی صحبت می کنیم مجلس باید اصرار کند که حکم کمیسیون بودجه در حکم مجلس نیست و بعقیده بنده در تاریخ بيك مملکتی و ملتی مراحل پیش می آید که باید قدم بقدم پیش برود و جنگ کند و مبارزه کند و حقوق خودش را بدست بیاورد . ما در بيك مرحله تاریخی هستیم (جنگ مجلس با کمیسیون بودجه و این را هم بنده ابدأ

بدون اینکه ذره نظر کم ارادتی به‌عضاء محترم کمیسیون بودجه داشته باشیم عرض میکنم که آقایان همه شان علاقتند هستند و تقدیر میکنم عملیات شان را ولی برای بنده که خارج هستم یا يك وكيل دیگر که خارج است مجلس باید موافقت کنند که او هم حق خودش را بگیرد یعنی يك بار باید بودجه تفصیلی نوی مجلس بحث بشود، مطرح شود. اگر حالا ضیق وقت است خیلی خوب پس بهتر این است بودجه تفصیلی بعد از گذشتن این ماده مطرح شود. بشود که دوازدهم های بعد روی همین زمینه باشد در هر حال باید اقبالا آقایان اینقدر التفات داشته باشند که فروردین را روی يك دوازدهم يك دوازدهم سال قبل تصویب نکنند و اقبالا روی بودجه تفصیلی سال ۱۳۰۶ باشد که کمیسیون مرتب کرده است.

وزیر مالیه - بنده خیلی تقدیر میکنم نظر آقای تقی زاده را که دشمن دوازدهم هستند و بدترین چیزها هم دوازدهم است و او این چیزی که بنظر دولت بد است همین دوازدهم ها است و بنظر مجلس هم بد است و بنده هم امیدوارم که انشاء الله خود آقای تقی زاده این تجربه را بکنند و اما میخواهم منطق پیشنهاد ایشان را اجازه بدهند عرض کنم که بنده نفهمیدم. این پیشنهادی که فرمودند بنده نفهمیدم. می فرمایند که ما این ماده را تصویب کنیم اما بگوئیم و قید کنیم که این ماخذ يك دوازدهم نشود این یعنی چه؟ یعنی آقا تصدیق می فرمایند که مجلس يك دوازدهم را رأی بدهد اما از روی این ماخذ ندهد؟ اولاً چرا؟ و ثانیاً از روی چه ماخذ بدهد پس شما میخواهید مجلس را مقید کنید باینکه دوازدهم را تصویب نکند این يك نوع تعهدی است اخلاقی و قولی که می خواهید اینجا از همکاران خودتان بگیرید که دیگر بدوازدهم رای ندهند اما این را نباید این جا ذکر کرد. آنهم بصورت تبصره. این کار را خودتان می توانید بکنید شما که خودتان عضو کمیسیون بودجه ۱۳۰۷ هستید بودجه های تفصیلی ۱۳۰۷ را ما به شما تقدیم می کنیم

و شما سعی کنید خیلی هم آسان است زحمتش را کمیسیون بودجه ۱۳۰۶ کشیده است سعی کنید زودتر از کمیسیون بگذرانید و بیاورید بمجلس و تمام وقت مجلس را هم مصروف باین کار بکنید که زودتر بگذرد آقایان همه این تصمیم را بگیرند ما هم موافقم اما اینکه فرمودید ما در يك موقع تاریخی هستیم و جنگ مجلس است با کمیسیون بودجه بعقیده بنده این طور نیست ما در موقع تاریخی هستیم ولی از جهت دیگر و از جهت دیگر جنگ اصلاح با عاداتی که در این مملکت بررور اینام ایجاد شده است و بر طرف کردن آنها زحمت دارد و وضعیات مملکت ما يك وضعیات نبوده است که بتواند آنطور که باید و شاید بودجه اش را بموقع خودش بیاورد طرز کار کردن ما يك طوری نیست که وقتی يك بودجه بمجلس می آید بسرعت بگذرد خیر، تشکیلات در مملکت ما ناقص است و نا تمام است و بودجه نویسی که دولت باشد و بودجه تصویب کنی که مجلس باشد همه و هر دو در زحمتند تصدیق بفرمائید هر بودجه که در کمیسیون بودجه تصویب میشود چقدر زحمت برای آقایان دارد و چقدر زحمت و مرارت برای ما دارد. باید قلم بقلم. جزء بجزء از قلم شش تومان و هفت تومان و هشت تومان و شانزده تومان تا آن مدیر کل گرفته همه اینها مورد بحث و تصدیق و مذاکره و گفتگو واقع شود. ولی تصدیق بفرمائید که هیچ وقت و در هیچ کجای دنیا در بودجه این طور بحث نمی کنند شما که خودتان در ممالک خارجه بوده اید و دیده اید در بودجه روی تشکیلات است و روی آن قوانینی است که گذشته است و يك بودجه خیلی بزرگ همیشه خیلی وقت کمی را صرف میکند یا رد میشود یا تصویب میشود و این همه مباحثات در ممالک دیگر روی اقلام بودجه ها نمی کنند بلکه بیشتر این صحبت ها در بودجه در موضوع سیاست عمومی بودجه است و در موضوع تشکیلات مملکتی است و در موقعی است که دولت و مجلس در مسائل اساسی و سیاست عمومی مملکت و تشکیلات بحث

میکند و الا هیچ شما شنیده اید که در سر زیاد بودن حقوق يك ثبات یا کم بودن حقوق يك منشی حرف بزنند؟! البته نه ولی ما این گرفتاریها را داریم و حقیقتاً این مبارزه را که میکنیم مبارزه اصلاح است با این عاداتی که ایجاد شده است و این مبارزه خوب مبارزه است و بهترین راهش هم همین است که الان داریم می کنیم

تقی زاده - مقصود از پیشنهاد بنده این است که بودجه ۱۳۰۶ دو باره مطرح بشود نه ۱۳۰۷
نایب رئیس - رای میگیریم به پیشنهاد آقای تقی زاده آقایانیکه موافقت قیام فرمایند.

(عده قلیلی برخاستند)

نایب رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد آقای فیروزآبادی:
(ابتنقسم قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که جلسه را ختم فرمائید
فیروزآبادی - تقریباً شب داخل در ساعت ۸ شده و تقریباً ماده هم يك طوری شده که شاید امشب نگذرد و دو ساعت دیگر هم طول خواهد کشید و وقت هم می گذرد این است که بنده پیشنهاد کردم جلسه ختم شود انشاء الله در اول جلسه آتی این مطلب مطرح شود که اشخاص هم حاضر باشند برای رأی دادن و گذراندن مطلب در هر حال خوب است که حالا جلسه را ختم کنیم
نایب رئیس - با ختم جلسه مخالفی نیست؟
(تفقتند خیر)

نایب رئیس - جلسه ختم میشود جلسه آتی شب یکشنبه دستور هم بقیه دستور امشب
(مجلس هفت ساعت و ده دقیقه از شب گذشته ختم شد)